СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 18-го ТРАВНЯ 1951. No. 115. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 18, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НЕЗГОДА МІЖ СЕНАТОРАМИ СПИНИЛА ПЕРЕСЛУХАННЯ БРЕДЛІ

Вашингтон, 16 травня. — Допити сенатських комісій над причинами відправлення ген. Доглеса МекАртура зі становища верховного командувача на Далекому Сході припинено до завтра серед спорів між сенаторами, чи ген. Омар Н. Бредлі має відповісти на запити про його довірочну розмову з президентом Труманом, заки ще запало рішення в справі МекАртура. Ген. Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів збройних сил, за згодою комісій, перервав свої зізнання і його покличуть наново в наступний понеділок. Міжтим у четвер після полудня обі сенатські комісії, які переводять переслухання, мають вирішити голосуванням, чи Бредлі мусить виявити свою довірочну розмову з президентом, чи тільки має обмежитися до заяви, яке рішення запало на нараді ген. штабів з президентом. У Білому Домі президент Труман висказався, що Бредлі має слушність, коли не виявляє довірочної розмови. Між сенаторами прийшло до непорозуміння у цій справі. Демократи обстоюють довірочність, а більша частина республіканців обстоює думку, що Бредлі має виявити не тільки рішення, але подробиці з нарад. — Заки Бредлі буде покликаний поновно, буде свідчити голова ген. штабу повітряних сил, ген. Гойт С. Ванденберг і голова морських операцій, адмірал Форест П. Шерман.

Підвищено Податок Від Доходів Грачів

Вашингтон. — Комісія способів і засобів палати репрезентантів ухвалила наложити спеціяльний податок у висоті 10 відсотків на загальний оборот професійних грачів, тобто підприємців, які втримують книжки на приймання закладів за вигру в кінських перегонах і інших гор, заборонених законом у деяких стейтах. Комісія одобрила це „річний податок від підприємства" у висоті $150-250 на людей, що займаються веденням льотерії або втримують винаходи, які видурюють центи від публіки в надії на дрібну вигру. Ціль таких податків чи оплат подвійна: Раз придбати доходу федеральному скарбові, другий раз знеохотити таких „бизнесменів" від того роду „підприємства", як неоплатних.

НЕ ЛЮБЛЯТЬ СОЦІЯЛІСТИЧНОГО ЛАДУ В АНГЛІЇ, НЕ ХОЧУТЬ МАЄТКУ

Дітройт. — Два брати, які виемігрували з Англії до ЗДА 1918 р., дістали повідомлення, що по смерті своєї тітки Маріон Джералдін Гейл, з родинного містечка Какстон в Англії, вони успадкували маєток вартости $270,00. Одначе, щоб дістати маєток у посідання, треба жити в Англії. Молодший брат, Кеннет Гейз, заявив, що він не поїде туди, бо Англію „зруйнували соціялісти — і там не варто жити". Він думає, що і його старший брат не схоче туди їхати. Вони мають вирішити до 30 червня, чи маєток приймають. Там є три двори і 1,000 акрів землі.

ТИЖДЕНЬ ЛИСТІВ З АМЕРИКИ

Трентон, Н. Дж. — Тиждень від 21 до 27 травня призначений стейтовою владою як „Тиждень Листів з Америки". Це спосіб „спродати Америку за морем". Хто має яку родину або приятелів за кордонами Америки, повинен підчас тижня написати туди листа і передати їм відомости про американське життя, про новинки, які йдуть крізь радіо, про що пишуть газети та про що говорять люди.

В ОЧІКУВАННІ „ДРУГОЇ ФАЗИ" ВЕСНЯНОГО НАСТУПУ червоних, тяжко озброєні з'єднання американської 25-тої дивізії підходять через корейські поля до фронтової лінії.

З.Д.А. НЕ ДОПУСТИЛИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ ДО О.Н.

Ачесон виясню є провідну рішучість ЗДА в Міжнародній Політиці

Вашингтон, 17 травня. — Державний секретар Дін Ачесон заявив вчора на пресовій конференції, що Злучені Держави найбільш рішучо виступили проти допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй і перемовили до такого становища велику більшість інших членів цеї міжнародної організації. Ачесон заявив, що Злучені Держави були і будуть всіми своїми силами і впливами виступати проти прийняття до Об'єднаних Націй будь-якої країни, яка проти цеї організації виступає і її поборює. Він додав, що проти допущення червон. Китаю до О. Н. Америка виступала на „всі можливі лади" і цього свого становища вона в нічому не змінила, а тільки загострила сьогодні. Ачесон твердить, що Злучені Держави ніколи не допустять до того, щоб будь-яка країна могла стрілами промостити собі шлях до О. Н. Державний секретар спритно оминав всі драстичні запити щодо можливостей використання американського вета в О. Н., щодо інформацій про заворушення в комуністичному Китаю і тим подібні проблеми, що могли б зв'язувати свободу рухів американської закордонної політики.

НОВІ МОГУТНІ АМЕРИКАНСЬКІ ПОВІТРЯНІ БАЗИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Окінава, 17 равня. — Злучені Держави розбудовують тут могутню авіяційну базу, яка поставить всю Азію в засягу бомбардувальників Б-36. Базу розбудовується коштом 65,000,000 долярів і вона буде одною з наймогутніших американських фортець на Далекому Сході. Рівночасно з цим розудовується теж аеродроми та бази в Кадена і Нага. Будову в Окінаві вже завершується. В засягу суперфортець з цеї бази буде Східний Сибір, Манджурія, ввесь Китай та Південна Азія, включно з Індією. Ген. Ралф Стерлі, командант стаціонованої на Окінаті американської 20-тої повітряної сили, назвав цю базу „ключем Пацифіку".

СЕНАТ УХВАЛИВ ВИСИЛКУ ЗБІЖЖЯ ДО ІНДІЇ

Вашингтон, 16 травня. — Сенат голосуванням „на око" ухвалив законопроєкт з уповноваженням для уряду вислати 2,000,000 тон збіжжя для навіщеної голодом Індії, одначе, не як дар, а як позичку на легких умовинах сплати. Збіжжя має вартість $190,000,000. Його висилка обумовлена тим, що Індія постачатиме Злученим Державам манган, який дуже потрібний для виробу сталі. Америка не може дістати мангану з найбільшого в світі джерела в Україні, бо Совєти не продають його тепер до „ворожої" країни. Другий метал, який Америка може дістати з Індії, це пісок монацит, в якому є торій. Цей матеріял потрібний для виробу складової частини а т о м о в о ї бомби, подібно як уран. Законопроєкт іде тепер до палати репрезентантів. Президент у своєму посланні до Конгресу домагався безплатного постачання збіжжя до Індії, одначе сенат зайняв інше становище. Департамент рільництва одобрив висилку до Індії в місяці липні 293,000 тон хлібного збіжжя, незалежно від ухвали Конгресу. Переговори про постачання стратегічних матеріялів з Індії до Америки веде адміністрація Економічної Кооперації („ЕКА").

ВСТАНОВЛЕНО ОБОРОННІ РОЛІ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

Лондон, 17. травня. — „Якщоб завтра вибухла нова світова війна, ми негайно приступили б до акції рам'я-об-рам'я теж в Середземноморському басейні" — стверджено тут з авторитетних кол британської адміралітеї. Ця заява має велике значення у зв'язку з останньою ривалізацією між Британією і Злученими Державами за головне командування на Середземному морі. Справа ще остаточно формально не полагоджена, але вже приготовано відповідні пляни, що мали б дати позитивну розв'язку на всі спірні проблеми під цим оглядом. В останньому в Британії можна було почути критичні голоси до американської пропозиції, щоби Грецію і Туреччину прийняти до Атлантійського пакту, що британці вважають теж за американське намагання скріпити свої претенсії до головного командування в цьому районі. При цьому стверджується „найвищу готовість" американської і британської фльоти на Середземному морі, яка, в потребі негайно могла б приступити до акції.

Зміна Уряду в Болівії

Ля Паз, Болівія. — Президент Мамерто Уріолаґоітія зрезигнував сьогодні і передав уряд в руки комітету, складеного з трьох генералів і сьоми полковників. Цей переворот не допустив до захоплення влади прогнаним з країни Віктором Паз Естензором, якого поставила кандидатом Краєва Революційна Партія, складена з шахтарів з копальнь цинку. Він дістав був найбільше голосів при виборах 6 травня, одначе не міг обняти влади, бо перебував на вигнанні. Естензоро находиться в Буенос Айрес. Він заявив, що правляча група зробила змову проти нього, щоб не допустити його до уряду. Першим ділом нової влади генералів було проголошення воєнного стану в цій неспокійній країні.

ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ ВІДДАЄ ОКРЕМУ УВАГУ СПРАВАМ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ В СССР

Ню Йорк, 17 квітня. — Так званий Гарвардський Проєкт, окрема комісія Гарвардського університету, встановлена для дослідження життя і відносин в Совєтському Союзі, віддає окрему увагу проблемам національностей за залізною заслоною — заявив учора керівник європейської місії Проєкту, д-р Реймонд А. Бауер. Свою заяву склав д-р Бауер на окремій конференції заінтересованих громадян, запрошених поіменно ДОБРУС-ом, та в якій, крім д-ра Бауера, взяли участь інші співробітники Проєкту: д-р І. Д. Лондон з Гарвардського, д-р І. Решетар з Прінстонського і Мр. М. Лютер з Колумбійського університетів. Ціллю конференції, якою проводив голова ДОБРУС-у інж. К. Т. Туркало та в якій, крім нього, з українського боку взяли участь пп. проф. Ветухів, Дивнич, Кошельняк, Гришко, Мельник, Красноніс, Крилов, И. Гірняк, Давиденко, Голубенко та Голубничий, було насамперед вияснити закиди, пороблені европейській місії Проєкту козаком Гр. Ковалем у великодньому числі „Українського Самостійника". Заперечуючи ті закиди, представники Проєкту вияснили цілий ряд інтересних і актуальних справ, підкреслюючи зокрема справедливе і рівнорядне ставлення до всіх підсовєтських національностей, без будь-яких вирізнень. Конкретні відповіді на закиди д-р Бауер вислав до газети, в якій вони появилися. Проєкт, на закінчення своєї праці, плянує публікацію її результатів, а д-р Решетар здає до друку велику свою студію про „Українську Революцію".

● **Московське радіо повідомило,** що проголошену в дні 3-го травня державну позичку на суму 30,000,000,000 карбованців вже „перевиконано" на 4,425,893,000 карбованців. Ця позичка називається „добровільною", але горе тому, хто поважився б її „добровільно" не підписати.

● **П'ятдесять лікарів, членів Медичного Товариства в Брукліні,** пожертвували свою кров для вояків у Кореї. Інші округи організують подібну акцію між лікарями.

ДАЛЬШІ ПЕРЕМІНИ В ЦІНАХ І В ПРОДУКЦІЇ

Вашингтон. — Згідно з заповідженням директора бюра стабілізації цін Чарлса Вилсона мала прийти знижка на ціни м'яса в дрібнім продажу і справді так сталося при закупнах деяких родів цього харчу. Одначе великі підприємці продукції м'яса („пакери") найшли спосіб підвищити ціну у гуртівній торгівлі. При великих закупнах м'яса ресторанами й великими харчівнями продають непорізані части зарізаних звірят, головно волів з підвишкою по 12 ц. на фунті, а тільки малі кількості в дрібнім продажу продають по зниженій ціні. Власники ресторанів зголосили протест проти такої практики у місцевих урядовців.

Краєва Влада Продукції видала розпорядок, щоб з днем 1 липня дальше обмежити виріб авт, холоділень, пральних машин, автоматичних машин до чищення й інших приладів для домашнього вжитку. Це зроблено з уваги на ощадність у сталі для оборонних цілей. Уряд взвав вирібників таких предметів, щоб вони приїхали на нараду до Вашингтону на п'ятницю, де їм виявлять, в яких розмірах вони могтимуть виробляти сталеві предмети.

АТОМОВИЙ НАУКОВЕЦЬ СУСПЕНДОВАНИЙ ЗА ВІДМОВУ ЗІЗНАНЬ

Міннеаполіс, Мінн. — Президент університету Міннесоти, Джеймс Л. Морріл засуспендував професора д-ра Джозефа Вайнберга від виконування його обов'язків професора фізики. Вайнберга намітила комісія неамериканських діянь в палаті репрезентантів як головного науковця, під анонімною назвою „Науковець Х", що допустився шпигунства атомових тайн і покликала була його на переслухання. Тоді він заявив, що не є комуністом, одначе відмовився сказати, чи він був давніше комуністом. За відмову конгресова комісія, а опісля повна палата признала його винуватим непослуху Конгресові. Коли у п'ятницю минулого тижня федеральний суддя покликав його, щоб він відповів на закиди, він відмовив свідчень в суді, кажучи, що може самий себе обвинуватити. Після такої відповіди президент університету завісив його у виконуванні обов'язків професора за те, що він не хоче співпрацювати з федеральним урядом для оборони країни від ворога. Передбачують, що Вайнберг уже не повернеться до університету.

В АМЕРИЦІ

● **Хотів заробити $50,000 на продажі поштових карток листоноша** Франсі: В. Галетті з Бруклина. Фірма Сіменс Брадерс вислала була до мешканців Бруклина поштові картки, на яких було повідомлення, що власник картки дістане безплатно мішочок кави, коли зголоситься до торгівлі з карткою. Листоноша почав скуповувати такі картки по 8 центів і перепродувати двом бизнесовцям, яких теж апштувала влада. Вони хотіли поділитися зиском з такої „трансакції".

● **1,400 ветеранів повернулися з Корейської війни** до Сан Фрнсиско, а на їх місце підуть інші вояки. Між поворотцями є 121 офіцерів і 1,293 „простих" вояків.

● **Залізничий страйк у Бразилії** вибух у статі Ріо Гранде до Суль. 6,000 робітників залишили роботу на кілька годин. Вони добиваються підвишки платні й бонусу.

● **Норвезький прем'єр** Ейнар Гердгарсен приїхав літаком до Америки. Як член Північно-Атлантійського Пакту, Норвегія стоїть постійно в порозумінні з Вашингтоном.

В КОРЕЇ ВОРОГ ЗНОВУ НАСТУПАЄ

Червоні почали офензивну акцію на цілому фронті. Заповідається відновлення головного наступу

Токіо, 17. травня. — Після передвчорашньої атаки на південно-корейські позиції в районі Індже та здобуття того міста, червоні армії перейшли вчора до протинаступу на цілому 40-миловому східному секторі фронту, починаючи оживлену офензивну акцію також в багатьох місцях напоперек Кореї. В аліянтських військових колах вважається це за кінцеву підготовку до відновлення припиненого і розбитого біля Сеул головного цьогорічного весняного наступу, до якого тепер ворог приготовив ще більші сили і ще більше зброї. Вчорашні бої вважається за пробу і шукання „слабих місць" в аліянтських лініях, щоб там скерувати головний удар. Його очікується головно в центральному секторі, можливо в долині ріки Пухан в напрямку на Сеул, бо там сконцентровано найбільші ворожі сили. На підставі інформацій аліянтської розвідки та повітряних спостережень рухів ворожих військ, продовження ворожого наступу вважається за певне, а питанням залишається ще тільки — коли і де він наступить. Деякі аліянтські спостерігачі вважають, що для солідної підготовки наступу та до завершення необхідного перегрупування своїх військ ворог може потребувати ще навіть кілька тижнів часу, але не виключається теж можливостей, що наступ може початися вже впродовж найближчих 24 годин. Ген. Годж, командант американського девятого корпусу вносить, на підставі дотеперішнього досвіду, що ворожий наступ може початися безпосередньо, бо досі він завжди починався в місячній повні, яка припадає в цих днях. Ген. Годж заповів, що його війська „привітають" наступ, який, по його думці, закінчиться так само, як попередній: повною поразкою ворога. Вчорашні атаки ворога проходили вже в супроводі сильного артилерійського вогню і відбувалися вже в силі до 500 ворожих вояків. Всі ці атаки були відбиті з великими втратами для ворога.

Не Всі Вояки Стріляють

Вашингтон, 16 травня. — Командування Американської Армії потвердило спостереження військового письменника С. Л. А. Маршала, що велика частина вояків в бою не робить вжитку зі своєї зброї. Маршал твердить, що на кожних чотирьох вояків трьох не використовує своєї зброї вповні. Армія, не подаючи точного процентового відношення, стверджує тільки, що „значна кількість піхотників, заангажованих в боях, не потрапляє використати свою індивідуальну зброю, маючи перед собою видну і досяжну ціль..." Ані Маршал ані Армія не можуть виявити цього дивного явища, здогадуючись тільки, що на це складається багато причин, як хвилевий параліч зі страху, недовіря до зброї, бажання не звертати на себе уваги ворога і тим подібне.

АМЕРИКА ДОПОМАГАЄ В РОЗБУДОВІ ЯПОНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Токіо, 16 травня. — Американські окупаційні власті в Японії проголосили сьогодні програму майбутніх американсько-японських торговельних стосунків завданням яких є повна відбудова і дальший розвиток японського господарства. В програмі, крім багатобічних торговельних трансакцій, передбачується теж розбудову і використання японської індустрії для скріплення демократичої оборонної сили проти загрози комуністичної агресії. Програма, що передбачує цілий ряд американських урядових і приватних кредитів для Японії, була приготована в результаті нарад окремої місії у Вашингтоні, яку очолював шеф господарської секції при аліянтській головній квартирі в Токіо, ген. В. Ф. Маркват.

ЧІЯНГ ПРОПОНУЄ ДЕСАНТ НА КИТАЙСЬКИЙ КОНТИНЕНТ

Тайпеї, Формоза, 17 травня. — Чіянг Кай-ші, шеф національно-китайського уряду та національно - к и т а й с ь к и х військ на Формозі, запропонував сьогодні десант його півмільйонової армії на китайський континент, який — по його думці — припинив би комуно-китайську інтервенцію в Кореї, або щонайменше виключив можливість нового комуністичного наступу. В пресовому інтерв'ю Чіянг стверджує, що йому було б потрібно приблизно пів року часу на відповідну підготовку національного протинаступу на китайському континенті військами з Формози, якщо тільки вони мали до розпорядження відповідну зброю та запевнене постачання. Ця проблема, як відомо, є тепер одним з головних предметів „великої дебати" між урядом і ген. МекАртуром перед сенатськими комісіями у Вашингтоні, але Чіянг старанно оминав будь-якого вислову, що міг би до цих дебат відноситися. Теж департамент оборони у Вашингтоні відмовився від будь-яких коментарів до заяви провідника китайських націоналістів, заявляючи тільки, що урядово, звичайно, не коментується тверджень „голов приязних урядів". В Тайпеї Чі-

АМЕРИКА РЕКОМЕНДУЄ „ПОМІРКОВАНІСТЬ" В ІРАНІ

Вашингтон, 17. травня. — Уряд Злучених Держав звернувся до урядів Великої Британії і Ірану, рекомендуючи їм, щоб вони не доходили до крайностей в полагоджуванні їхнього теперішнього спору в справі націоналізації нафти. Державний секретар Дін Ачесон заявив на пресовій конференції, що американською політикою в цій справі є „темперувати" бритійські і англійські „крайності" і намагатись довести до задовільної для обох країн розв'язки. Вмішчасі з Тегерану повідомлено, що там заарештовано провідника терористичної мусулманської групи, який заявив, що премієр Моссадегг „має щастя", бо коли б його не були заарештували, то премієр був би вбитий впродовж найближчих трьох днів. Ця партія відповідальна теж за вбивство попереднього премієра Розмари. Фанатика заарештовано в його укритті, після перестрілки з поліцією.

В СВІТІ

● **Бельгійський уряд закрив свій** консулят в Ганков, в комуністичному Китаю, мотивуючи це відсутністю будь-яких торговельних взаємин.

● **Північну Бурму, ввесь Тибет і** частину індійської провінції Ассам зараховано до китайської території в нових мапах, виданих комуно-китайським урядом.

● **Заступники міністрів** закордонних справ чотирьох великодержав, що в Парижі намагаються підготовити зустріч міністрів, вчора знову відновили свої перервані хвилево наради.

● **Шуґар Рей Робінсон,** американський негерський чемпіон в боксі, поцілував вчора чотири рази в лице дружину французького президента Оріола, під час ентузіястичного прийняття в найвищому товаристві, очевидно за згодою пані Оріол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОРЕЙСЬКИЙ КАПКАН

Корейська війна, яка почалася 25 червня 1950 року, була уплянована Москвою на те, щоб завдати Злученим Державам такого клопоту в Азії, який прикував би їхню увагу головно до азійських проблем на довгі роки та виснажував їхні людські та матеріяльні ресурси. В наставленні Москвою корейський капкан мали попасти Злучені Держави в той спосіб, щоб уже з нього не могли вибратись. Це мало бути доконане чужими руками, комуністами Північної Кореї та червоного Китаю.

Зі зізнань секретаря оборони Маршала перед сенатськими комісіями збройних сил і закордонних справ виходить, що вашінґтонський уряд відразу зорієнтувався, хто у Кореї властивий напасник та спричинник кровопролиття та які його цілі. Те саме можна сказати також і про головний військовий провід. З'ясував це дуже прецизно перед згаданими комісіями ген. Омар Бредлі, голова об'єднаних генеральних штабів, підкресливши, що не червоний Китай, але Росія — головний ворог Америки та що те, що пропонує ген. Мек Артур, втягнуло б Америку куди інде, себто „в не ту війну, в не тому місці, в не тому часі й не з тим ворогом".

Але війна в Кореї далі ведеться. — Сталін мабуть далі переконаний, що Злучені Держави з корейського капкану таки не вирятуються і або цілковито загрузнуть в Азії, або погодяться з ним на тих умовинах, які він їм подиктує. З американського боку дивляться на цю справу так, що не Вашінґтон, а Кремль попав у Кореї в засідку, ним самим влаштовану. Правда, Кремль не тратить у Кореї своїх власних військ, бо там бореться і гине тільки китайсько-корейська людська сила, проте корейські поразки сильно підкопали його престиж та припинили здійснювання його дальших агресивних плянів на довший час. Проте всі ми таки хотіли б знати на що властиво розраховують Злучені Держави та Об'єднані Нації в Кореї, та який передбачують кінець. Повної і ясної відповіді на це нема. Годі знайти її й у сенатських допитах, хоч які вони довгі і вичерпні, бо якраз відповіді на того роду питання цензором викреслені як той матеріял, який може пригодитись ворогові. — Значить, треба пускатись на здогади. Так і є з різними американськими журналістами, що займаються аналізою американсько-совєтського конфлікту. Наприклад, Рей Кромлі, вашінґтонський кореспондент газети „Вол Стріт Джорнел", переконаний, що Маршал та Ачесон рахуються з тим, що війна в Кореї може тривати навіть і три роки, поки буде можливо відтягнути з неї американські війська, залишаючи дальшу охорону країни самим корейцям та частинам, які будуть зорганізовані Об'єднаними Націями. Червоний Китай, як виходило б із вашінґтонських обрахунків, війни в Кореї виграти не може, а може тільки далі крівавитись, або ж миритись. Якщо Москва не дасть на це останнє своєї апробати, тоді прийдеться їй самій приступити до війни, що вже ускладнило б цілу корейську проблему й остаточно довело б до нової світової війни.

Совєти в Кореї програли, але Злучені Держави, не зважаючи на ту прогру, бояться таких своїх потягнень, які могли б дати Совєтам притоку до війни світових розмірів. На нашу думку, Вашінґтон тут грубо помиляється, бо що він не робив би, — Совєти почнуть нову світову війну, якщо тільки будуть до неї готові. На те вони і влаштували корейську засідку, щоб у ній Злучені Держави тримати так довго, поки вони не будуть готові до цієї війни.

На політичному екрані

„Великі дебати" перед сенатськими комісіями закордонних справ і збройної служби у Вашінґтоні на тему американської далеко-східньої політики приковує дальше головну увагу міжнародного політичного світу. Зі свідченнями досі виступили два великі авторитети: ген. Доґлес МекАртур, що обороняв свою власну політику і стратегічну концепцію більшої рішучости в корейській війні, включно з бомбардуванням комуно - китайських баз і використання націоналіно-китайських військ для відкриття „другого фронту" на китайському континенті, і секретар оборони, ген. Джордж Маршал, що обороняє теперішній політичний курс уряду та його зусилля не допустити до поширення корейської війни, чого, по думці уряду, бажав би саме Совєтський Союз. З дотеперішніх свідчень на окрему увагу заслуговує твердження ген. Маршала, що Совєтський Союз є головним противником аліянтів в Кореї. Московська партійна „Правда", характеризуючи дотеперішній перебіг переслухань, твердить, що ані ген. МекАртур, ані уряд президента Трумана засаднично не різняться у своїх політичних поглядах.

Дальших важливих вияснень і тверджень щодо теперішньої американської закордонної політики можна сподіватися від сподіваних свідчень державного секретаря Діна Ачесона, проти якого видвигають щораз більше застережень республиканські керівники. У Вашінґтоні в політичних колах вважається, що Ачесон навряд чи зможе вдержатись на своєму пості довший час і вже тепер заповідається можливість іменування нового секретаря, наповажнішим кандидатом на якого вважають Луїса Доґлеса, колишнього американського амбасадора в Лондоні, демократа, але не вміщаного в теперішні республиканські - демократичні суперечності. Його кандидатуру на секретаря стейту вважають за головну можливість вдержати дотеперішню демократично-республиканську двопартійну політику після „великих дебатів".

„Великі дебати" не залишилися без впливу й на міжнародну політику вже тепер. Загально вважається, що рішення англійського уряду щодо заборони вивозу до Китаю стратегічних матеріялів було бажанням уряду прем'єра Атлі (якому приписується відповідну ролю у відкликанні ген. МекАртура) виявити інтенсивнішу піддержку політики президента Трумана.

В самій Англії збільшується переконання, що опозиційна тепер Консервативна партія з Винстоном Чорчилем на чолі переможе в наступних виборах і знову прийде до влади, якщо не пощастить їй повалити лейбористський уряд ще перед виборами. Досі консерватисти, не зважаючи на дуже малу більшість лейбористів в парляменті та на всі свої зусилля, не змогли ані разу переважити в голосуванні над довір'ям урядові.

В Европі конференція заступників міністрів закордонних справ, які вже від двох місяців намагаються в Парижі приготовити порядок нарад для можливої зустрічі „чотирьох великих", набрала ще більшої безвиглядности після останніх виступів совєтського представника А. Громика. В дипломатичних колах вважається, що Совєтському Союзові тепер вже цілком не важлива така зустріч, початковою ціллю якої було припинити озброєння Західної Німеччини. Аліянти самі з цим озброєнням отягаються і тим самим ця справа перестала бути для Совєтів наглою.

Вміжчасі, ген. Двайт Айзенгавер продовжує свої зусилля для організації спільної аліянтської армії в Европі. В останньому часі він мав натрапити на цілий ряд труднощів, зокрема відносно встановлення Середземноморського командування, за яке йде тихе змагання між американцями і англійцями. Проте, ген. Айзенгавер не втрачає надії, що йому пощастить полагодити всі ті справи в передбаченому часі.

Зі Східньої Німеччини знову наспіли нові повідомлення про совєтську підготовку до війни, що проявляється теж в інтенсивному наборі німецьких рекрутів та в підмінюванні всіх важливіших комунікаційних получень. В аліянтських колах вважається, що до чергового вибуху конфлікту в Европі може прийти найшвидше в Албанії, де місцевий комуністичний режим дуже захитаний. Совєти не мають безпосереднього доступу до Албанії і передбачується можливість, що вони спробують добитися такого доступу через Югославію.

НЕДОБИТКИ НАЦИЗМУ

(Надіслане із Німеччини).

В неділю, 6-го травня Німеччина принесла для світу неприємну несподіванку: в Нижній Саксонії на виборах до краєвого сойму Соціялістична Державна Партія зібрала 11% усіх поданих голосів, разом 366,790 німців голосувало за цю партію. Соціялістична Державна Партія стоїть під проводом давніх поплечників Гітлєра, що йшли за „фюрером" сліпо і без сумнівів на загибіль світу й Німеччини. Один із провідників цієї партії, генерал Ремер, був підвищений до цієї ранги з майора, за те, що поміг Гітлєрові зліквідувати змову німецьких штабових старшин 20 липня 1944 року. Граф Штауффенберґ підклав тоді під ноги Гітлєрові бомбу, але вибух минув свою ціль.

Ремер та інші „денацифіковані" нацисти виступають тепер перед німецьким народом з критикою демократії і з критикою політики демократичних держав, що з такими труднощами зліквідували імперіялізм Адальфа Гітлєра. Ватажки Соціялістичної Державної Партії заводять для своїх членів уніформи і відзнаки, що зовсім нагадують колишню Націонал - Соціялістичну Німецьку Робітничу Партію Гітлєра. В програмі, в методах організації дорослих і молоді Соціялістична Державна Партія бере готові трафарети з партії Гітлєра. На віча Ремер та інші ватажки партії з'являються з військовою музикою, з піснями. цим вони хочуть захопити фантазію слухачів. Само собою, в промовах підчеркується, що німецькому народові заподіяна велика кривда після воєнної поразки, але замовчуються ті кривди, які учинили німці під проводом Гітлєра, іншим народам. Із того, що провідники Соціялістичної Державної Партії говорять і пишуть, видно, що одну вину вони закидають Гітлєрові, а саме, що „фюрер" програв війну. Звісно, на перешкоді перемозі Гітлєра були „німецькі зрадники", що, мовляв, продалися „міжнароднім капіталістам"...

Партія Ремера мала головні свої успіхи в сільських околицях Нижньої Саксонії. В промислових осередках ця партія не знайшла відгуку. Здобула вона свої голоси на виборах коштом християнської партії — Християнсько - Демократичного Союзу. Провідник цієї партії д-р Конрад Аденауер стоїть на чолі уряду Західної Німеччини. Порівняно з виборами до західно-німецького парляменту, що відбулися 1949 року, Християнсько - Демократичний Союз втратив майже 12% голосів. Соціял-демократична Партія удержала свої позиції. Союз німців, прогнаних із Східної Німеччини, має біля 15% голосів. Ця партія складається з різного елементу, і тут пропаґанда за „доброго фюрера" може знайти широкий відгомін.

Відповідальні німецькі політики дуже занепокоєні наслідками виборів у Нижній Саксонії. Не тільки тому, що зріст фашистівських груп загрожує підважити демократичний лад у Німеччині, але також з причин зовнішньої політики. Демократичним партіям Німеччини вдалося нав'язати добрі відносини з цивілізованим світом. Німеччину приймають як рівноправного члена в різні міжнародні установи, а тут появляється гітлерівський генерал і намагається зруйнувати все те, що з такими зусиллями зробили німецькі демократичні групи. Німецька демократична преса ударила в великі дзвони, бо ж справді: коли Західна Німеччина втратить довір'я демократичного світу, то над німецьким народом закривається чорна завіса повної ізоляції.

Демократичні німецькі політики нераз зазначали, що в акції Соціялістичної Державної Партії та інших фашистівських груп діє совєтська аґентура. Бо відродження нацизму в Західній Німеччині — це вода на лотоки комунізму, краще сказати, російського імперіялізму. Німеччина під проводом нового Гітлера не може бути союзницею демократичних держав, як не була вона партнером для демократичного світу за життя „фюрера". Тому відродити в Західній Німеччині нацизм, це таке завдання, за яке Москва заплатить чистим золотом.

С. У.

Б. Сивенко

НА ЧОЛОВІЙ СТІЙЦІ

(До 25-ліття з дня смерти СИМОНА ПЕТЛЮРИ).

Чверть століття тому на бруковi Парижу впав від ворожої кулі Симон Васильович Петлюра, який ще за життя став символом воскреслої Нації, уособленням ідеї здобуваної в борні Самостійної Держави.

Українська Національна Революція не відразу знайшла своє власне обличчя і місце в революції народів колишньої Російської Імперії, не відразу з граничною ясністю й виразністю стала на єдино-доцільний, історично-законний шлях безкомпромісової боротьби за власнодержавність. Причин, що зумовили це, було багато; але всі вони укладаються і зводяться до одної: на час вибуху революції 1917-го року підросійська Україна не мала власної провідної верстви, отже не мала хоч скількибудь зформованого національного проводу. Ця верства і цей провід народжувались і зростали в процесі революції, в самому її вирі і вогні. Творилися чуда національного усвідомлення, до українства раз-у-раз признавалися люди, які ще вчора цілком ішли в руслі „общеімперського" думання. Але за цим, сказати б, кількісним ростом не міг поспіти, не міг іти впарі процес росту якісного, процес кваліфікації проводу. Серед небагатьох чолових людей нашого тодішнього проводу, які вміли рости в потрібних темпах, відповідно до щораз твердіших і крутіших поворотів революційної доби, — був Симон Петлюра. Він у числі тих, що не плентались позаду, в хвості подій, і водночас не відривалися від реальної дійсности, не давали захопити себе модним ілюзіям „світової революції". І серед цих твердих і разом з тим ентузіястичних одиниць Петлюра вийшов на перше місце.

Постає питання — чому саме він? Адже були у нас тоді люди, які мали за собою більший інтелектуальний доробок, більший і різнобічний стаж національно-громадської і революційно - політичної роботи: Михайло Грушевський, Дмитро Дорошенко, Володимир Винниченко, Микола Порш. Та показалося, що доктрини інколи можуть тримати в полоні людей саме дякуючи їх (людей) великому багажеві, в наслідок чого в цих людей загальмовано чуття народного пульсу. Життя народу бурхливих днів революції, з його щораз новими (і то негайними!) вимогами вони сприймають через окуляри засвоєних теорій і впоєних ще з юнацтва доктрин. Натомість революційна доба пред'являє великий попит на людей глибокої інтуїції, глибокого відчуття психополітичної душі народу. Саме таким був Петлюра, і це зумовило адекватність його діяльности кожночасним вимогам Національної Революції. А це знову забезпечило йому керму проводу, хоч він того не шукав.

Дякуючи своїй глибокій інтуїції, Симон Васильович один з перших збагнув специфіку нашої національної революції, відмінність її завдань від завдань революції народу російського, яка відбувалася одночасно. Бо наша революція — це революція народу державно пригнобленого, в той час як для росіян це була революція народу державно панівного. Звідси завдання нашої революції не обмежувалися соціяльним аспектом, а включали, і то першим пляном, завдання національної волі і національно-державного будівництва. Бож як і чим — крім власної державности — можна забезпечити національну волю поневоленої нації?

Річ ясна, що соціяльні і національні моменти в революції не виключають один одного, вони діють разом, тісно переплітаючись поміж собою. Кожна бо соціяльна революція на практиці відбувається в комплексі національних особливостей життя даного народу — як державного, так і позбавленого власної держави. І революція 1917-20-го років народу російського також мала свій національний аспект, але він був зовсім інший, протилежний до нашого. В національному аспекті сенс революції 1917-20 рр. для народу російського полягав у висуненні нового державно-політичного проводу — на місце старого, дворянсько - бюрократичного проводу, що незадатний уже був надалі забезпечувати справне діяння імперської державної машини, тримати міцно керму панування над різнонаціональною людністю від фінських озер до Владивостока. Заходила реальна небезпека втратити — за дальшого продовження бездарного царського режиму — „призбирану від Івана Калити до Олександра III-го спадщину." Та перший претендент на місце здеґрадованого дворянсько - бюрократичного проводу — ліберальна буржуазія з кадетською партією на чолі — виявився слабким; не врятувала його й спроба підперти себе модною соціялістичною фразеологією (керенщина). Потрібно було аж інтернаціонально-большевицького параван у, щоб розбуджені маси народів Російської імперії дали себе одурити і улягти владі нових господарів, ревних продовжувачів „собірательної" політики Івана Калити та Івана Лютого.

Ми спинилися на цім трохи довше саме тому, що хочемо, показавши на прикладі минулого, донести до наших читачів одну дуже важливу думку й переконання; а саме: що кожен уряд Москви, який прийшов би по евентуальнім упадку большевицького режиму, якщо він хотітиме бути урядом — спадкоємцем імперії, (а він, безперечно, хотітиме, бо інакше не був би виразником російської провідної верстви і не мав би в ній опертя) намагатиметься за всяку ціну зберегти все те, що призбирали царі і Йосиф Сталін, тобто всю „необ'ятну" територію з усіма на ній народами, а з Україною в першу чергу. Примусити його (тобто кожен можливий уряд у Москві) зрезиґнувати з цього і вбгатися у властиві межі Московщини можна лише силою. І єдиним надійним — в розумінні доброї волі — нашим спільником у неминучій боротьбі з Москвою є поневолені нині народи: балтійці (естонці, латиші, литовці), білоруси, народи Кавказу тощо. І так було й 1917-20 років. Це нам тепер, з ретроспективи віддалі 30-ти років, зовсім ясно. Та не так ясно було це сучасникам тої доби, мільйонам рядових українців і переважній більшості інтелігенції. Ба, навіть багатьом особам нашого нечисленного тоді проводу. Симон Петлюра цю річ збагнув; більше того: він збаг-

(Продовження на стор. 3-ій)

о. С. Гаюк

ВІД ПРЕСТОЛУ ДО БЕРЕЗИ

5)

Поважного віку, сивоволосий добродій Джус — заможний хуторянин з-під Білозірки, кпить собі зі всього, а найбільше сам з себе, що потрапив в таку прикру ситуацію. Його влучні дотепи викликають щирий сміх у молоді і деякий неспокій у старших.

Наші родини почали нам передавати пакунки з необхідними речами: білизною, харчами тощо. Отримав вже і я повнісінький рукзак, мішок та коца. Це був мені вже виряд на далеку дорогу.

По обіді прибув в подвіря комісаріяту автомашиною якийсь восокої ранги поліційний комісар. Його супроводжало кілька поліцистів та кілька осіб цивільних. Зійшовши з авта, він в супроводі свого почоту одразу попрямував до нашого хліва. Увійшовши до середини, він не привітався, не обізвався ані словечком, а лише згірдливо всіх оглянувши, наказав до одного зі своїх супровідників закликати до канцелярії о. Березовського та урядовця Духовної Консисторії Добротвора. Як потім ми довідалися, після десятихвилинної розмови з ними наказав їх випустити на волю.

Тимчасом мій тато, що був священиком також в одному з сіл Крем'янеччини, вже довідався про мій арешт і разом з іншими родичами арештованих стояв перед Комісаріятом, щоб довідатись про нашу долю.

— „Пане шановний — запитав мій тато в якогось поліційного сержанта, що саме проходив біля зажурених родичів — скажіть, будь ласка, що буде з ними?"

Поліцай „гонорово" поглянувши по всіх, не відповів словами, а лише штудерно прицмокнувши язиком вказав рукою на свій випертий сухий кадик. Це мало б означати нашу неминучу смерть на шибениці.

Всі заніміли, дехто зі слабших жінок аж зойкнув.

Хтось зауважив з прокльоном:

— „Оце так потішив, щоб йому повіки так було радісно, як зараз усім нам".

Але не стерпів такої відповіді мій тато:

— „Ей, пане, помаленьку, не поспішай вішати, бо як Бог не видасть, то свиня не з'їсть".

—„Цо то ксєндз сказав?!"

— „Те, що пан почув" — впала коротка відповідь.

І невідомо, чим би була скінчилася ця розмова, як би з комісаріяту не вибіг ще інший поліцай з категоричним наказом від головного команданта і від пана старости негайно всім розійтись.

До нашої шопи впхнули ще одного „арештанта" в священичій рясі. Я одразу впізнав свого товариша по школі — Духовній Семинарії і Варшавській теології — о. Олексія Дубицького, пароха с. Рахманово з-під Шумська на Крем'янеччині.

Побачивши мене, він радісно промовив:

— „Ах, здоров брате! Слава Богу, що хоч ти тут є, бо я як увійшов сюди, то надобре злякався, думаючи, що серед самих бандитів попав, але бачу, що тут і порядні люди є!".

Всі засміялись, бо це було сказано жартом, але щиро і від серця. Ображатися нікому і на думку не приходило.

Ми сердечно привіталися.

Тимчасом сонце хилилося до долу. На поліційне подвір'я заїхав великий люксусовий автобус. На табличці було виписано — „Катовіце". Так, це вже з далекого Шлеська цим ото автобусом встигло втекти польське панство далі від фронту. А нас ось повезуть — невідомо куди і невідомо за що?!

Поспішно вбігає „добре мені знайомий" ще з вечора поліцай з цілим оберемком ланцюжків-кайданів. Я пильно, з призорством дивлюся на нього, але бачу, що він уникає мого погляду, вдаючи з себе дуже заклопотаного. Сковують всіх по двох, тобто праву руку одного до лівої руки другого. Так і ставлять по парі. Я з о. Дубицьким були в першій парі.

— „Кожний при спробі втечі, буде застрілений негайно!" — попереджає нас один з сержантів.

Мене хвилювала думка — чи доведеться мені побачити дітей, дружину, батьків та дальшу родину. Через ціле місто Крем'янець до двірця провадить лише одна вулиця, т. зв. Широка. Якщо нас вестимуть на двірець, міркую я собі, то мусять провести цілою Широкою, при якій і був дім батьків моєї дружини. Там тепер напевно всі зібралися і також напевно пильнують, куди нас вестимуть.

Я з о. Дубицьким зайняли в автобусі місця біля вікна. Ще в поспіху надаються останні накази старшими конвоїрам. Наладований в'язнями і поліцією автобус виїзд з двору і на хвилину спиняється перед брамою комісаріяту. Старший з конвоїрів одержує ще якісь папери на дорогу.

В секунді до наших вікон підбігає громадка польського шумовиння, що по всьому видно було від безділля проходжувалося по вулиці та шукала пригод. Ці люди, побачивши нас, одразу немов казяться. Вони лають нас самою непристойною польською і російською лайкою, грозять нам п'ястуками, а якийсь поганенький лядюк з тоненьким ціпочком в руках підбігає до вікна і намагається штурхнути мене вічі тим ціпочком. Нам доводиться відхилятися, він безліч раз плює на нас і якось так дивно завиває немов справді скажена миршава псина.

Ми відвертаємось від придуркуватого патріота аж доки один з поліцаїв, якому вже надокучило це, відтягає його від вікна.

Автобус врешті рушив і ми мчимо добре знайомою вулицею. Якось мимоволі пригадалися юні роки, коли то ще молодим семинаристом разом з іншою життєрадісною шкільною молоддю нераз проходився нею. А тепер на цій вулиці повно інших людей, серед яких чи не половина військових. Минаємо знайомі доми, склепи, вітрини. Рівняємось зі своїм подвір'ям; дядько Нестор, шваґер Степан і я пильно вдивляємось в лиця людей, що проходять біля нашого подвір'я. Секунда. Ми проїздимо, нікого не побачивши. Нам робиться сумно, але надія не залишає нас. Хтось з поетів чи філософів справедливо сказав, що „надія це мати знедолених". І наша надія не завела нас. Приблизно за пів кілометра до двірця, ми зауважили цілу громадку людей, що йшли в тому ж напрямку, що й ми. В три-чотири секунди авто їх наздоганяє і зрівнюється. Я бачу дороге і рідне обличчя тата, змізероване миле обличчя дружини, капелюхом у вікно вітаю їх і хоч авто промчало скоро — нас всеж помітили.

(Продовження буде)

О. Вишнівський, ген. хор. б. Армії УНР.

ОТАМАН І ОТАМАНІЯ

3)

III

„Отамани" в армії

За часів нашої визвольної боротьби на отаманію хорувала також деяка старшина нашого війська, що була, на жаль на вищих командних становищах і через те спричинилася до більших шкод для нас на нашому протибольшевицькому фронті. Для ілюстрації згадаю кількох найбільш яскравих „отаманів" у лапках у нашій армії.

Отаман Оскілко

Революційно - визвольні хвилі винесли його на таку височінь, яка йому ніколи й не снилася: командувача Північної групи Правобережного протибольшевицького фронту, не маючи відповідних до того даних, як це було, наприклад, зі славнозвісним отаманом Тютюнником. Завдяки начальникові його штабу — здібному генералові ген. штабу Агапієву — Північна група мала деякий успіх.

Почувши ґрунт під ногами, Оскілко починає іґнорувати штаб нашої дієвої армії: не виконує наказів і взагалі виявляє сваволю. За це Головний Отаман у кінці квітня 1919 року усунув його від командування ґрупою й призначив на його місце ген. Зелінського. „Ображений" і спрагнений влади і слави „отаман" відповідає на це державним переворотом, арештуючи як ген. Зелінського так і членів Уряду УНР й проголошуючи себе головним командувачем усіх збройних сил „Наддніпрянської України". Рівночасно Оскілко стягає з фронту бойові частини для боротьби проти вірного Урядові УНР війська. На фронті його групи повстає замішання. Усеж військо північної групи не підтримує свого авантурника-командувача. Переворот було ліквідовано, але фронт завалився.

Оголошений 30-го квітня 1919 року поза законом, Оскілко рятується втечею до Польщі, де знаходить притулок, захист і опіку та розпочинає стислу співпрацю з поляками на користь останніх. Через кілька років, за такого роду угодовство, Українська Військова Організація (підпільна) видає на нього вирок смерти і вирок цей виконує: колишній командувач Північною групою, через отаманію та викликані нею наслідки, гине ганебною смертю зрадника.

Отаман Волох

Був це типовий „батько-отаман". Рівнож і він виплив на широкі води завдяки національному українському зриву. З фаху не військовий, був добрим організатором, але надавався більш на революційного діяча-демагога ніж на старшину. Разом з Симоном Петлюрою здобував київський арсенал, що його були захопили большевики за часів Центральної Ради і тим забезпечив собі на довший час довір'я і прихильністть пізнішого Головного Отамана, на Його і загально-наше, як виявилося пізніше, нещастя. Завдяки цьому, доля судила Волохові бути командиром полку „Червоних Гайдамаків" (козаки мали шлики червоного коліру). Часово займав навіть вище становище в Запорізькому Корпусі.

Це він — Волох — одіграв головну й найогиднішу ролю в усуненні полковника Болбочана — фахового і здібного старшину та безперечного українського патріота — зі становища командира Запорізької дивізії. Як відомо, полк. Болбочан вславився боротьбою проти червоних москалів і здобуттям Полтави на початку всенароднього повстання проти біло-московського панування в Україні та проголошення федерації України з Росією за часів гетьмана Скоропадського.

У березні 1919 року, Волох, будучи в той час командиром запоріжців у складі Південної групи, коли большевицький прорив витворив був критичну ситуацію для тих військ, захоплює владу в групі, оголошує перехід на радянську платформу й розпичанає мирні переговори з большевиками.

Виґравши на часі, большевики зненацька нападають на південну групу й розбивають її. Тій решті групи, що залишилася після бою, вдається переправитися через Дністер, на румунську територію й тим себе врятувати. Волох в складі тих, що врятувалися, але він уже не самозванний командувач групою, але, як і раніше, тільки командир гайдамаків. На жаль, ця авантура і спричинені нею страти проходять йому безкарно.

Але, як кажуть, „горбатого випростає могила". У найбільш критичний для нашої армії час, коли вона, здесяткована тифом, зле одягнута й обута, майже, без виряду, була опинилася стиснутою в т. зв. „трикутнику смерти" (листопад і початок грудня 1919 р.), маючи проти себе червону й білу російські армії та польське військо, Волох намагається силою змусити Зверхника наших збройних сил, Головного Отамана Симона Петлюру, до переходу на большевицький бік.

Загрожений арештом і карою, Волох у підступний спосіб, захоплює вночі державну касу і з відділом, силою в кільке сот гайдамаків, переходить на большевицький бік, де й закінчує марно своє життя, так як це звичайно в „совєтському раю буває: „мурин зробив своє мурин мусить умерти..."

(Продовження буде)

БОРИС МАКСИМОВИЧ В НЮ ЙОРКУ

З новою нашою еміграцією приплило на цей бік океану багато цінних мистецьких сил. Є між ними „вибрані з вибраних". Один з них пяніст — мистець Борис Максимович.

Український пяніст Борис Максимович, якого деб'ют в Ню Йорку відбудеться 23 травня ц. р. в Тавн Гол.

Уродженець і вихованець Києва, почав свою концертову карієру дуже рано ще 8-літнім хлопцем. Його визначний талант і витривалість та цілеспрямованість вели до щораз нових досягнень. До його видатних успіхів належало м. ін. перше виконання з оркестрою фортепіянового концерту українського композитора Віктора Косенка. Правда, в підсовєтських умовах його можливості як українського мистця були доволі обмежені. Його заставляли часто до інших, нераз канцелярійних робіт і не давали змоги сконцентруватися на одній піяністичній праці.

І — подібно як це було з неодним зпоміж наших мистців, не тільки музик, але й малярів і письменників, — щойно повоєнні вільніші умовини поза межами „родіни" дали змогу й нашому піяністові розвинути свою мистецьку діяльність на цілий віддих. Наперекір скитальській мізерії Максимович добивався щораз кращих успіхів. Спершу в Австрії і Німеччині, а далі й у інших країнах Зах. Европи прийшло до повного вияву блискучих піяністичних даних Бориса Максимовича, його вдумливості і змістовности та досконалої технічно — виконавчої вмілости. Хто мав змогу бувати на його концертах перед чужою, особливо вимогливою публікою, був свідком просто незвичайних успіхів нашого піяніста. Ми раділи, що ось один з нас говорить прямо до чужого світу і його розуміють без перекладачів.

Перші концерти в Америці відразу підтвердили добуте Максимовичем ім'я великого мистця. Бо тільки великому мистцеві дано зробити інструмент — фортепіян зрозумілим і доступним для найкращих кол слухачів. І тільки справді великому мистцеві дано увести в захоплення усіх без винятків, навіть дуже вибраних слухачів, що підкреслено вже й в американських фахових рецензіях, які були ентузіястичні, і про що вже були згадки в „Свободі".

Нюйорський деб'ют Бориса Максимовича відбудеться 23 травня ц. р. в Тавн Гол. Перед нашим піяністом відкриваються нові широкі можливості. Та в його зусиллі для їх досягнення він повинен відчути увагу і теплоту свого рідного українського оточення. Ми певні, що так і станеться.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕЙНТ ПОЛ, Мінн.
Шевченківські дні

Дня 1 квітня ц. р. в Авдиторії YMCA відбулася урочиста академія присвячена 137-ій річниці народження Тараса Г. Шевченка.

У цій академії взяли участь майже усі члени двох українських парафій міста Мінеаполіс, американські гості і гості польського і білоруського походження.

До цієї академії дбайливо готувалися та пару разів переставляли реченець її відбуття. Дириґент Серафимович підготовляв до виступу з'єднаний хор. Підготовлялись солісти і декляматори. Вула думка видати нарис про Шевченка окремою брошурою англійською мовою. Хоча цій думці не довелося здійснитись, проте підготовлений рукопис для цієї мети використала редакція американської газети "Pioneer Press" і дня 21 березня помістила свою інформаційну замітку, що Шевченківські дні у Ст. Пол будуть відсвятковані 31 березня та подано стисло про Шевченка як найбільшого українського поета і борця за волю.

Хор ще до відбуття академії уже добре виступав на вечорі мистецької самодіяльности в Інтернаціональному Інституті.

Особливу увагу звернула на себе наша солістка скрипачка пані Луцик, котра удостоїлася того, що Інститут рекомендував їй до помочі американську піяністку, що супроводила її виступ на Шевченківській Академії. Ця сама піяністка акомпаніювала і молодому баритону Ростиславові Серафимовичеві.

Великою прикрасою вечора-концерту в честь Шевченка був виступ нашої відомої артистки пані Бенцаль-Карпяк Олени. Вона з надзвичайним настроєм проспівала три пісні до слів Шевченка з музикою трьох українських композиторів.

Вершину декляматорського мистецтва продемонструвала на вечорі пані Грищак. Вона деклямувала „Кавказ" і своєю деклямацією до сліз зворушила і американку (польського походження), котра обняла декляматорку як свою сестру і ґратулювала її. Зворушили її геніяльні Шевченкові слова співчуття для усіх поневолених народів, що борються за волю.

Назагал, усі учасники Шевченківського Свята були прекрасно підготовані: — п. Байбак спромігся опрацювати дуже змістовний реферат, що охопив усю глибінь творчости Шевченка. Як публіка із задоволенням виходила із залі, вона також мала певну насолоду із загального мистецького оформлення сцени, в якому допоміг проф. Анастазієвський.

В організації академії заслуговують на подяку дуже багато осіб, але, вони цього не вимагають, а вдоволяються успіхом величного вечора, присвяченого велетню українського духа.

Михайло Бабій
голова Організаційного Комітету

КОРПУС МОРСЬКІ ПІХОТИ З 400,000 ВОЯКІВ

Вашинґтон. — Сенатська комісія збройної служби ухвалила устійнити кількість вояків у корпусі морської піхоти („маринарів") на 400,000, отже здвоїти теперішнє число, а теж і дати цьому корпусові більший голос у спільнім генеральнім штабі збройних сил. Голова морських операцій, адмірал Форрест П. Шерман, повідомив комісію, що програма розбудови морської фльоти буде виконана раньше ніж було пляноване, а саме, що замість у червні 1952 р., ці кораблі будуть побудовані за кілька місяців. Програма вимагає побудови 12 великих літаконосців, 15 менших, трьох воєнних кораблів, 19 кружляків, 250 нищителів, і 10 підводних лодок. Крім того намічена ще перебудова резервових кораблів.

● За шість днів списано 200,000 слів в протоколах з переслухання секретаря оборони Джорджа К. Маршала. Ген. Доґлес МекАртур „наговорив" до протоколу 174,000

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В СУБОТУ, 19. ТРАВНЯ (MAY), год. 7 ввечорі
В НЕДІЛЮ, 3. ЧЕРВНЯ (JUNE), год. 2:30 попол.
в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку
149 — 2nd Ave. (між 9—10 вул.)

—: відбудуться :—

ДВА КОНЦЕРТИ УЧНІВ
студії
РОМАНА САВИЦЬКОГО

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК в ЗДА

В НЕДІЛЮ, 20. ТРАВНЯ (MAY), В 3-ій ГОД. ДНЯ
в приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу,
149 Друга Евеню, Ню Йорк

—: відбудеться :—

ВІДКРИТА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН в ЗДА.
Професор д-р Я. Станкевич прочитає доповідь:
„ВЗАЄМИНИ УКРАЇНИ І БІЛОРУСІ В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ".

НА ЧОЛОВІЙ СТІЙЦІ

(Продовження зі стор. 2-гої)

нув і те, що з усіх ворогів України Москва таки найстрашніший ворог. І тому вся діяльність Симона Петлюри в добі революції спрямована в однім напрямі: насамперед — визвольна боротьба проти Москви.

Саме з такого штандтпункту треба підходити до Варшавського договору Петлюри з Пілсудським 1920 р. Як ніхто інший, Петлюра розумів різницю в маштабах розгону імперіялізму польського й імперіялізму московського, різницю, зумовлену неоднаковою міццю й обсягом бази, підкладу. Річ ясна, що звідси випливав і неоднаковий маштаб загрози для нас імперіялізму першого і другого. Петлюра бачив біологічну слабість поляків супроти вдвоє переважаючого їх кількістю українського народу і звідси правильно висновував меншу небезпеку для нас часових поступок полякам — якщо такою ціною була надія уможливити продовження боротьби проти більш небезпечного ворога — Москви.

Нещастям боротьби нашої молодої держави було те, що вона не мала бодай невеликого кусня території, хоч трохи захищеного природно — географічно (море, більші гірські хребти) чи протеґованого якоюсь чужою потугою в її власному інтересі, — словом, не мала своєї „Формози" (говорячи політично актуальною мовою наших днів), де наш уряд і армія могли б хоч на короткий час відпочити і переорганізувати свої сили. Тож конче потрібно було в цих умовах виключити західний, протипольський фронт — і Петлюра на це пішов. Хоч як було боляче, а мусів поступитися часткою, щоб могти рятувати основне ядро. Бож хіба не ясно, що втративши ядро національної території — обидва боки Дніпра з виходом до Чорного моря, з колискою давніх козацьких вольностей, а нині збіжевим шпихліром — Запоріжжям — Херсонщиною, з вугіллям і рудами Криворіжжя і Юзівки, — ми забезпечували б цілість, забезпечували б повернення в слушну годину всього хвилево втраченого чи відступленого під тиском гірких обставин. Що поляки тоді завели, не дотримали в Ризі 1920 р. обопільних зобов'язань у боротьбі проти північного аґресора — то чи ж винен у цім Петлюра? Він зробив усе, що міг. Та вірна своїй еґоїстично короткозорій, з історичної перспективи згубній настанові — завалити сусіда, нападеного ворогом, щоб пізніше самій упасти від того самого ворога — Жеч Посполіта Польська забрала нам Галичину, позбавляючи нас можливости опертися об Карпати і перегородивши нам зв'язок з дальшою, центрально - західною Европою. А водночас полишила напризволяще, всупереч умові, уряд і армію УНР. Тобто в суті справи — видала нас Москві як заплату за московські підписи на ризькому мировому договорі, за яким до польської держави відходили західно-українські і західно-білоруські землі.

До речі, резиґнація з частки в ім'я рятунку цілости, вимушена важкими обставинами боротьби, є ніщо інше, як політико - дипломатичний відступ, аналогічний з часто подибуваним в історії воєн стратеґічним відступом армії, і з правила цілком виправдується пізнішим ходом подій. У політичній історії держав світу такий відступ - маневр — річ добре відома: згадаємо, напр., що недавно перед тим 1918 р. большевицька Москва погодилася в Берестї підписати мировий договір з німцями, за яким вирікалася Прибалтики, Білоруси і України. (А Москва ж це все вважала своїм!). Це все для того, щоб мати „передишку", щоб будь-якою ціною втриматись при владі. І з погляду власного самозбереження тодішні головачі Кремля вчинили правильно — на лихо нам і всьому людству.

(Докінчення буде).

В 25-у РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ ГОЛОВИ ДИРЕКТОРІЇ УНР І ГОЛОВНОГО ОТАМАНА УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

св. п. СИМОНА ПЕТЛЮРИ

УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ

—: улаштовує :—

Святочну Академію

В НЕДІЛЮ, 27. ТРАВНЯ 1951 РОКУ

в год. 12:30 п. п. **ПАНАХИДИ** за душу св. п. Симона Петлюри в греко-катол. і правосл. церквах, а ввечорі в год. 7-мій

В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180 ВІЛЛЯМ СТР.

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

1. а) "The Star-Spangled Banner" — Harm. Parker-Кошиця
   б) „Живи Україно" — слова О. Олеся, муз. Гайворонського
   в) „Засяло сонце золоте" — Пилипенко-Недільський
   у виконанні хору „Боян" під дириг. проф. Т. Каськова.
2. Святочні промови:
   а) в українській мові — полк. С. Глушко
   б) в англійській мові — адв. І. Романишин
3. а) „Думка" — муз. Степового
   б) „Ой вербо, вербо" — муз. Людкевича
   сольоспів оп. арт. Ю. Ковінько.
4. „На смерть Петлюри", деклямація — арт. драм. Я. Романчак
5. „Пісня", муз Гнатишина — сольоспів оп. арт. Г. Зятик
6. Терцини, часть VI., деклямація — арт. драм. І. Коновева
7. а) Арія Остапа з опери „Тарас Бульба" — муз. Лисенка
   б) Пісня отамана Івана Сірка з п'єси „Про що тирса шелестіла" — муз. Стеценка
   сольоспів оп. арт. М. Чалий.
8. а) „Ой Морозе, Морозенку"
   б) Вязанка стрілецьких пісень
   виконає хор „Трембіта" під дириг. М. Добоша.
   Фортепіяновий супровід обняла п. ШУМЕЙКО.

15 ХВИЛИННА ПЕРЕРВА.

9. **„В КАРПАТСЬКИХ ЛІСАХ"** — сценка з життя УПА на тлі визвольних змагань 1917—1920 рр. в постановці арт. драм. Ю. Коновіва.

Вступ $1. — Чистий дохід призначений на **„Постійний фонд Симона Петлюри"**. Білети можна набути раньше в Українській Централі в год. 7—8 ввечорі, а в дні Академії від год. 5. ввечорі при касі.

ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСІЇВНА СПЕРАНСЬКА-РИБАЧУК
по матері фон **ОСТЕН-САКЕН**

НАША НАЙДОРОЖЧА І НАЙУКОХАНША ДРУЖИНА І МАМЦЯ

Учасник збройних визвольних змагань; Воїн-Лицар бойових Ордерів Хреста Симона Петлюри з мечем і Хреста Української Галицької Армії; Почесної відзнаки Українського Червоного Хреста, після довгої й тяжкої недуги, висповідавшись і прийнявши Св. Тайни, упокоїлась в Бозі 16-го травня 1951 року в годині 8:10 ранку, в Ню Йорку.

Цією сумною вісткою ділимось з українським Громадянством для добра якого працювала Покійниця.

Прибиті невимовним горем — **ЧОЛОВІК, ОЛЯ І ОКСАНКА.**

Про день похорону буде оповіщено в наступному числі.

РАДА ЛІҐИ
Української Католицької Молоді
стейту Коннетикат

—::— ВИСТАВИТЬ —::—

ОПЕРУ АРТЕМОВСЬКОГО

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

В

Klein Memorial Auditorium
910 Fairfield Avenue
BRIDGEPORT, CONN.

В

суботу, 16-го червня 1951
год. 7:30 ввечорі.

• РОЗШУКИ •

Пошукую когось З РОДИНИ або ЗНАЙОМИХ зі села Германівки, пов. Тернопіль. Пишіть:

СТЕФАН КОСТЕЦЬКИЙ
або І. НЕДОГУС
188 Eagle St., Brooklyn, N .Y.

• Книжки-Журнали-Картки •

Спортові Вісті

У.А.С.Т. — ВАРШАВА

В неділю, 20. травня, футболісти У.А.С.Т. виступають до змагань з польською командою С.К. Варшава на грищі Праги — Гантс Пойнт Стедіюм біля 163 вулиці на Сході Бронксу.

Можна сподіватись, що провід подбає про найкращий склад нашої команди до цих рішальних та престіжових змагань. Ця зустріч, коли не числити запротестованого вислідy гри з Петерсон Доверс, повинно У.А.С.Т. вирішити у свою користь, якщо хочемо ще в цьому сезоні бачити українців мистцем Національної Ліґи. Про традиційність нашої перемоги вже й не згадую. Побачимо на змаганнях.
ся на найкраще. В. С.

У.А.С.Т. ГРАТИМЕ В ТОРОНТО

Провід У.А.С.Т-ва плянує прогульку футболістів та відбиванкарів до Торонто на неділю 17. або 24. червня (дні вільні від розгривок за чашу Національної Ліґи), та змагання з тамошнім С.Т-вом Україна. Це буде вже друга з черги міжнародня зустріч наших футболістів, та перша того роду у відбиванці.

У.А.С.Т., так як і минулого року, радо вітатиме участь круга симпатиків у цьому виїзді, та запрошує всіх заінтересованих голоситись по точні інформації до голови Т-ва п. Скоробогатого, при 99. Ст. Маркс Плейс, або телефоном на Гремерсі 5—5583.

У.А.С.Т. — С.К. Петерсон Доверс

Ню Йорк, 22. квітня У.А.С.Т має за собою ще одні змагання і невдачу на грищі. Противником нашої одинадцятки були гарячокровні італійці С.К-у Петерсон Доверс, які почувались на свойому грищі більш як господарями.

Дуже тепло привітали нашу команду представники українців Петерсону китицею квітів, але це ніяк не допомогло українським змагунам почуватись безпечно на непривітному чужому грищі. Всі наші змагуни грали нервово. Це можна було найбільш ярко завважити в загранях лінії нападу, де змагуни прямо боялися зустрічей з противником при м'ячі, бо господарі застосували тактику гри „на кістки", відкладаючи зовсім на другий плян слідкування за м'ячем.

При цій хаотичній грі вдається однак швидким італійцям балаганними випадами досить несподівано, та не без вини воротаря У.А.С.Т, добути провадження у першій півгрі, та підвищити вислід таки в перших хвилинах другої.

Звичайно дуже зрівноважений та рішучий суддя п. Шмідт не виявив охоти, чи може й не відважувався, панувати над грою. Вже спочатку змагань трапляється випадок нападу змагуна Петерсону з п'ястуками на нашого лучника, однак суддя не карає виновника одиноко заслуженим рішенням виключення з гри.

Коли в 60-ій хвилині повторюється напад на другого нашого змагуна, вже ніщо не є всилі здержати змагунів та симпатиків Петерсону від розправи на п'ястуки. У.А.С.Т. не без пригод покидає грище, а провідник команди відмовляється продовжувати змагання. На грищі та околиці ще довго після цього небезпечно якнебудь проявляти симпатії до клюбу гостей.

Команді У.А.С.Т. та її симпатикам вдається тільки завдяки опіці поліції добитись до своїх автобусів та розпращатись із негостинними представниками „вулиці" Петерсону.

Провід Т-ва склав у ланці суддів Національної Ліґи протест.

Беручи до уваги неспортові умовини цих змагань, важко оцінювати гру поодиноких змагунів У.А.С.-Т-у, що виступило в складі: Древницький, Палій, Шміґель, Лапичак, Гарасим, Серант, Панкевич, (Лютак), Арндт, Павлюк, Голюка, Лютак, (Чайківський). Це були останні змагання перед відходом до армії для молодого талановитого футболіста Павлюка, який заслуговує на щирі побажання дальших таких успіхів у військовому однострої, які осягнув він заступаючи краски українського клюбу.

ОСТАННЯ МОВНА ДИСКУСІЯ В СССР

На цю тему виголосить доповідь проф. П. Ковалів в суботу, дня 19 равня, в год. 5.30 вечером в приміщенні НТШ, 50 Чорч ст., кімната 252, Ню Йорк, Н. Й.

• Професійні оголошення •

Олександра Олексіївна СПЕРАНСЬКА-РИБАЧУК

по матері фон ОСТЕН-САКЕН

Член основник Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці; Воїн-Лицар збройних визвольних змагань і бойових ордерів ХРЕСТА СИМОНА ПЕТЛЮРИ з мечем і ХРЕСТА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ; Почесної відзнаки Українського Червоного Хреста, — після довгої й тяжкої недуги упокоїлась в Бозі 16. травня 1951 року, в годині 8:10 рано в Ню Йорку.

Всеночна Служба Божа при гробі Покійної відбудеться в погребовому заведенні Петра Яреми на 7-ій вул. в пятницю, 18. травня 1951 року в годині 6-й ввеч. Після Всеночної буде відслужена Панахида.

В суботу, 19. травня, в годині 9-й рано Тлінні Останки Покійної будуть перенесені з погребового заведення до Української Православної Церкви на 14 вулиці схід ч. 334, де буде відслужена Архієрейська Літургія і Отпівання, після чого наступить випровадження Покійної на цвинтар в Бруклині — „Оливна Гора".

Для віддання останньої пошани заслуженій громадянці, запрошуємо вільних від праці Товаришів Зброї і Українське Громадянство.

Головна Управа ОбВУА.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. травня, в год. 6:30 ввечорі. Просимо всіх членів прийти на збори. — Уряд.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. ..., подає до відома всім членам, а головно новим членам-імігрантам, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 20. травня, точно в год. 5:15 пополудні, в галі У. Н. Дому, 279 Кінґ Гайвей Вест. Проситься всіх прибути на час і поплатити свої місячні вкладки та полагодити всі справи, які будуть на порядку дня. — За уряд: Ф. Гувера, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. травня, в год. 7:30 ввечорі, в салі Veteran War, 216 Washington Ave. Чисельна приявність членів побажана. — За управу: Д. Геча, предс.; Реновець, скарб.; Ярема, секр.; Ю. Лонишин, рек. секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, branch 259, will be Sunday, May 20, 1951, at the Church Hall, 4952 So. Paulina St. at 2:00 P .M. — P. Trusiak, Rec. Sec'y.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня, зараз по Сл. Божій, де звичайно. Просимо всіх членів прибути на час і вирівняти свої вкладки. Теж маємо важні справи до вирішення. — За уряд: Г. Сайкевич, предс.; П. Саламаха, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Від. 397 повідомляє, що вплата місячних вкладок відбудеться в неділю, 20. травня, від год. 1-ої зполудня, під ч. 847 Н. Френклин вул. Просимо вирівняти залеглі вкладки. — За уряд: О. Штогрин, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 20. травня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні належитости. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Повідомляється всіх членів і члениць Бр. св. Йосафата, від. 217, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня (May), в год. 2-ій попол., в парафіяльній галі, 305 Hudson Ave. Пригадується всім довгуючим членам, щоб прибули на збори і вирівняли свій довг. Проситься членів і члениць присднувати нових членів, щоби наш відділ зростав і розвивався.
— За уряд: В. Колданський, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Бойчук, кас.; Р. Пристай, рек. секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня, в год. 2-ій пополудні, в приміщенні Шкільної Залі Укр. Прав. Церкви при 45-47 Hope Ave. Є важливі справи, а тому присутність всіх членів обов'язкова.
— В. Бродський, предс.; П. Величко, рек. секр.; В. Табачук, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, подає своїм членам до відома, що побір складок за місяць травень і полагодження інших справ Союзу відбудеться в неділю, 20. травня, в годинах від 12 до 2-ої, в Українськім Клюбі, 847 N. Franklin St. Членів, які залягають з місячними складками, просимо конечно вирівняти залеглости. — За управу: Р. Дяків, О. Вакай.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. травня, в церковній салі, 127 Парк вул., зараз по вел. Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Членів, що довгують, просимо вирівняти свою вкладку, бо інакше з ними поступиться згідно зі статутом. На цих зборах прийматимемо нових членів до Союзу, тож приведіть своїх знайомих та впишіть їх в члени. — За уряд: П. Воляник, предс.; В. Колесьняк, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Марущак, рек. секр.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ТАРЗАН, ч. 2594. Нова пригода перед ними

THEY STOOD AT THE EDGE OF THE VAST PLAIN OF THE GYORS, OR, AS JANA CALLED IT, THE GYOR CORS.

„А оце рівнина великих гйорів" — сказала Яна. — „Щоб дійти до Зораму, нам треба її обійти кругом. Шлях довгий і повний поважних небезпек.

Вони їли й спали багато разів підчас повільної й небезпечної дороги вниз; аж вкінці ...

... вони опинилися на краю великої рівнини гйорів, або, як їх називала Яна, „Стан гйора".

ПРОТОКОЛ

З Нарад Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, що відбулося в днях 19-го до 22-го березня 1951 року, в готелі Статтлер, Ню Йорк, Н. Й.

4) (Продовження)

Звіт Гол. Контрольора В. Коссара

Місто Вінніпег, в якому я живу, вважається найбільшим центром чотирьох західних Провінцій в Канаді, в якій живе вище ¼ мільйона Українців, розміщених в просторі — 1,500 миль між провінцією Онтаріо а Тихим океаном. З них в більших містах живе около 70 тисяч українців, а решта живе на фармах. В цьому терені УНСоюз має лише 3 відділи — оден в Вінніпеґу в провінції Манітобі, а два відділи в пров. Саскачевані в містах Саскатуні і Реджайні.

Праця за поширенням членства Союзу, з огляду на великі простори, різниться в великій мірі від такоїж праці у всіх інших теренах діяльности Союзу як у стейтах Америки, так і в східних провінціях Канади — Онтаріо і Квебек, в яких працює організатор п. В. Гірняк.

Зіставши вибраним на послідній Конвенції УНСоюзу гол. Контрольором, я відчував на собі обов'язок подати деякі суґестії в справі поширення членства Союзу в Зах. Канаді до Екзекутиви. Зробив я це в цьому переконанні, що УНСоюз являється найстаршою і найбільше фінансово спроможною — українською братською запомоговою організацією, і йому припала трудна і почесна функція дістатися в цю велику полосу канадійського степу, де живе 5/6-тих населення Українців Канади — наше фармерство. Воно живе там збитою масою — хоча і на рідко заселених просторах.

В тій цілі я звернувся сейчас по конвенції в червні до гол. предсідника п. Галичина в справі заанґажовання організатора для Західної Канади, якого терен мав би обнимати Манітобу, Саскачеван, Алберту а з часом і Брит. Колумбію. Я вповні розумію, що такий організатор на Заході Канади натрапить на далеко більші труднощі, як це мають інші союзові орґанізатори, однак, як тоді, так і тепер вірю, що початкові труднощі з часом будуть поборені і згодом Союз зможе дістати в свої ряди поважне число нових членів.

На цей лист я одержав від гол. предсідника повідомлення, що він вже договорився з одною молодою особою в місті Едмонтоні в Алберті і що він буде організатором та вже навіть почав організувати відділ Союзу в цьому місті. Це звідомлення заспокоїло мене і я повідомив особу, яку в мойому листі до гол. Екзекутиви я рекомендував на організатора Заходу Канади, що цей пост вже занятий.

По довшім часі показалося, що особа, яка згодилася стати організатором, не оправдала покладених на ній сподівань. Західна Канада остала без організатора.

Відділ Союзу в Вінніпеґу через події зв'язані з відомою повеню ріки, яка діткнула прямо чи непрямо ціле населення міста, через зроблену шкоду, а також через застій в праці робітників потерпів теж у великій мірі на членстві і не міг як слід розвиватись. Багато членів, головно новоприбувших, опустили місто і виїхали в Східню Канаду. Кілька разові мої спроби зреактивізувати працю відділу, не увінчалися успіхом.

Також не виказали сподіваного успіху два відділи в Саскачевані через невдачні жнива (пільні коники і мороз), які відбилися також на мійськім населенні. Я сам не мав спроможности виїхати в справах Союзу до тих двох місцевостей, через велику віддаль, бо около 400 миль.

Щоб дещо зробити в справі більшого заінтересування Союзом, я помістив про Союз 4 рази принагідні звідомлення в Новому Шляху та в календарі НШ, який вийшов в накладі 10,000 примірників, вказуючи на успіхи Союзу в Америці.

В жовтні мин. року з нагоди мого побуту в Торонто я взяв участь в нарадах з гол. урядниками Союзу а саме, гол. контрольор. п. Гірняком і гол. Радним д-ром Василенком. Були теж присутні члени Союзу пп. Зелений з Віндзор і Вас. Гладун з Вінніпеґу. В наслідок цих нарад вислано було обіжний лист до всіх відділів в Канаді в справі розбудови союзових клітин, згідно з пляном прийнятим на 22-гій Конвенції.

Закінчуючи свій звіт, зазначу, що в Західній Канаді неможливо розвинути відповідної Союзової праці без окремого організатора.

Звіт Гол. Контрольора А. Т. Кібзея

1950-тий рік відзначився не тільки тим, що в цьому році відбулася 22. Конвенція УНСоюзу, але головно тим, що в цьому році наша організація виказала найбільші успіхи в зрості членства і майна У. Н. Союзу.

Я теж брав участь в цій збільшеній Союзовій активности, а на терені Дітройту працювали для з'єднювання нових членів ПП. Кізел і Дідик, та інші.

Я все був готовий помагати в цій організаційній праці і не відмовлявся оглядати членів навіть в неділі. До мене прихолило чимало осіб, зокрема з нової іміґрації, і я робив все, щоб їм помогти. Наприклад, я поміг 15 лікарям дістати працю по їхньому фаху. 14 з цих лікарів я вписав вже в члени УНСоюзу.

Я рівнож взяв чинну участь в ювілейному святі відділу 292, та в інших місцевих імпрезах.

На Конвенції УНСоюзу в Клівленді мене ще раз вибрано гол. Контрольором і я радію, що можу дальше служити У. Н. Союзові, та взагалі українській справі. При тій нагоді я щиро дякую усім тим, що мене піддержали та на мене голосували.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Д. Шмаґали

Високоповажані Урядники і Урядниці УНСоюзу!

Як відомо, то в 1950 р. відбулась XXII Конвенція УНСоюзу в Клівленд, а тому я, мешкаючи в цьому місті, мав багато праці у зв'язку з Конвенцією. Та я радий, що мав нагоду прислужитися цьому ділу, бо конвенція принесла велике моральне добро для союзового загалу м. Клівленду й околиці. При цій нагоді складаю щиру подяку Головній Екзекутиві У. Н. Союзу, місцевому комітетові, відділовим урядникам і всім делеґатам 22. Конвенції за співпрацю. Я мав припоручення, ще перед конвенцією, від тодішнього головного секретаря Д. Галичина поїхати 7. травня на 40-літній ювілей Тов. Сокіл, від 218 УНСоюзу в Кемпбел, О. Це припоручення я виконав і вислав належне звідомлення до Головної Канцелярії УНСоюзу.

У червні зголосився до мене п. Е. Круцько, новий іміґрант, і заявив, що хотів би стати постійним організатором УНСоюзу. У порозумінні з Головним Предсідником п. Д. Галичином я скликав 14. липня збори клівлендських відділів і околиці. На зборах були представники 13 відділів і всі вони обіцяли дати поміч Е. Круцькові в його організаційній праці.

У цій самій справі я скликав — в порозумінні з гол. предсідником Д. Галичином, ще одні збори, 15. жовтня і на цих зборах були предсідники 11 відділів. Треба ствердити, що праця п. Е. Круцького була успішною.

9. серпня, я отримав листа від гол. предсідника п. Д. Галичина і підписи 14 нових іміґрантів, які просили про дозвіл зорганізувати новий відділ в Клівленді. Провіривши цю справу, я переконався, що заходить потреба зорганізування нового відділу, для добра УНСоюзу і новоприбувших членів.

У такий спосіб повстав у Клівленд новий відділ ч. 240 ім. полк. Евгена Коновальця. Цей відділ розвивається успішно, бо до кінця 1950 р. досягнув уже 85 членів.

У моїй окрузі панував по відділах порядок і тим самим не було ніяких спірних справ до полагодження. Однак були відділові урядники і члени, що відносилися до мене в різних справах УНСоюзу, а я давав їм пораду, маючи завжди на увазі загальне добро організації і членів. Вкінці згадаю, що я був теж активним в праці загальних українських народніх установ, та при кожній нагоді дбав про поширення доброго імени УНСоюзу.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. І. Романишина

My area has shown a substantial increase in membership in the past year and has more than fulfilled its quota of new members. Our area chapters have been ably administred by our local secretaries, on the whole, and the progress is still continuing. I have endeavored to aid our secretaries to increase membership in every possible way and have consulted and advised with them on every problem that they may have had and brought to my attention. I have personally helped to organize 15 new members.

I have participated and plan to participate in radio programs in which the Ukrainian National Association will receive publicity over the local radio station, WNJR, and I have spoken at 6 gatherings and rallies as representative of the Ukrainian National Association.

I have also participated in our local American Ukrainian life, taking the leadership in various national holidays, giving lectures on various topics of interest, aiding our Ukrainian Congress Committee in every way called upon, and taking a leading part in our local political activities.

The Ukrainian National Association Bowling League in my area, has concluded another successful season under the vigorous leadership of a number of the Ukrainian National Association members, and also includes, within its ranks, potential members of our association. The good will created by it is a definite asset to the Ukrainian National Association, and it deserves our continued support.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Д-ра І. Василенка

Пане Предсіднику, Пані й Панове!

Мій звіт цього разу є не надто обширний. По перше, за короткий час мойого урядування я не одержав від екзекутиви ніякого окремого доручення заступати Союз офіційно, а далі, ще й не було коли в звітовім році, з власної ініціятиви, щонебудь конкретного зробити. До того в нас у Канаді, як про це вже згадав у своїм звіті організатор п. Гірняк, існують дещо інші обставини, — які утрудняють союзову роботу. Що не всі ці труднощі оправдані — це вже інша справа, але вони є і їх муситься мати на увазі, коли говоримо про розбудову Союзу в Канаді.

Отже я не можу похвалитися здобутком такого чи іншого числа нових членів для Союзу в 1950 році, але це не означає, що я легковажив або не зрозумів цих великих обов'язків, які покладено на мене останньою, 22-ю конвенцією УНСоюзу в Клівленд, де я мав велику шану бути вибраним головним радним з Канади. Від хвилини мого вибору я почав роздумувати над можливостями поширення Союзу в Канаді, а з-окрема в місті Торонто, де я живу, та підготовляти відповідні пляни для здійснення цього.

Тому, що в Торонто живе поважне число новоприбулих українців з Европи, і вони, до деякої міри, зорганізовані в своїх власних організаціях, — як Пласт, СУМ та інші, я почав переговорювати з їх представниками про можливість створення окремих відділів Союзу при цих організаціях. — Чи це удасться, — буде залежати від підшукання, з-поміж них, відповідних осіб, які зможуть і схочуть повести таку роботу.

В місяці жовтні, в місті Торонто, разом з іншими представниками Союзу і чільними його членами, я брав участь в засіданні в справі створення союзової канцелярії для Канади, згідно з постановами — принятими клівлендською конвенцією. Виготовлено відповідний обіжний лист в цій справі і його вислано до всіх відділів у Канаді.

Щоб зрушити справу Союзу з місця, ми задумували відбути в Торонто Окружний Союзовий З'їзд разом з концертом, де головним бесідником був би представник головного уряду з ЗДА. Нам це покищо не вдалося зробити в 1950 році, тому, що осінна програма громадських вистав, мітінґів, і т.п. вже була переповнена, а ми не бажали перешкоджувати звичайній громадській праці, яку ведуть різні організації. За те, такий з'їзд і концерт мусить відбутися цього року, щоб гідно представити союз нашому загалові.

До повище сказаного, що являється підготовчим старанням, я можу додати, що для Союзу я працюю як звичайний член ще від 1939 року, — а саме в тому році дійсно почато союзову акцію в Канаді на ширшу скалю. Тепер, як один з головних радних, я і далі працюю як голова найбільшого відділу 432 в Канаді, а дальше, як лікар, що часто виїздить з організатором до різних місцевостей коло Торонто, щоб оглядати членів, яких п. Гірняк організує до Союзу.

Думаю, що продовж минулих 6 місяців я гідно репрезентував нашу організацію серед канадійського загалу, та поширював Союзову правду при кожній нагоді. Тепер, будучи перший раз учасником цих річних засідань, та познайомившися ближче з різними справами й ділянками Союзу, мені прийдеться легше і приємніше працювати для добра Українського Народного Союзу та української справи.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. І. Кокольського

Високоповажані Пані і Панове Головного Уряду УНСоюзу!

Складаючи свій звіт як член головного уряду УНСоюзу, дякую у першій мірі делеґаткам і делеґатам 22. конвенції, що мали до мене довіря та вибрали мене знова головним радним УНСоюзу.

Приймаючи цей уряд, я був свідомий цього, що беру на себе певні обов'язки, котрі треба сповнити після моїх найкращих сил для добра нашої організації і членів.

Щоб розпочати активну працю для УНСоюзу, то насамперед я поробив старання, щоб поставити між першими відділ 206, в котрому я є секретарем. Тому я старався придбати до нього якнайбільше число нових членів, щоб у такий спосіб дати добрий приклад урядникам інших відділів. До мене, як головного радного УНСоюзу, в минулому році, відносились в різних Союзових справах відділові урядники і члени. Я полагоджував кожну справу вдоволяючо і корисно для відділу і членів.

Я брав ширшу участь в громадському житті, маючи при цьому на увазі, що на всяких зібраннях можна завжди підносити добре ім'я УНСоюзу. — Стрічаючись з новими іміґрантами, я старався познайомлюватися з УНСоюзом та його працею.

По відділах моєї округи панувала згода в минулому році і не було непорозумінь, які треба було б полагоджувати.

На припоручення гол. секр. п. Германа, я провірив, засягнув потрібних інформацій, та полагодив справу у звя'зку зі смертю одного члена, що помер по короткому часі прийняття в члени УНСоюзу.

В місяці травні 1950, я скликав окружні збори відділових представників Стейту Род Айленд, в місці Вунсакет, де були заступені всі відділи цеї округи. На тих зборах було подано докладні вияснення про Союз, про його зріст в членах і в майні, та що треба сподіватись від відділових представників, щоб дальше повести наш УНСоюз до ще кращого розвитку.

Багато часу я присвячував відділові 206, котрий є один з найбільших відділів в окрузі Нової Англії, що має поважне число молодих тут роджених членів. Не маю я трудноців в цій праці серед молоді. Очевидно, я однаково працюю теж і зі старшими членами, бо оцінюю їх заслуги для розвитку нашої організації.

В минулому році я приєднав 34 нових членів. Кожний клич та припоручення Екзекутиви УНСоюзу я, як урядник, виконував точно, та сповняв наложені на мене обов'язки так, щоб це виходило на добро УНСоюзу і його членів.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. Петра Кучми

ВПоважаний Головний Уряде УНСоюзу!

Конвенційний рік, хоч вправді непомітно, то все таки він приніс до певної міри деякі зміни в організаційному житті відділів УНСоюзу в Ню Йорку та околиці. Це може завважити кожний, що цікавиться розвоєм, та добробутом УНСоюзу. Бо хоча по Конвенції до мене зверталися різні громадяни з різними заввагами і мені приходилося прислухуватись до критики та різних, як позитивних, так і негативних аргументів, то завдяки праці підібраного організатора, та ряду відділових укрядників, з котрими я співпрацюю, прибуток в рядах членства УНСоюзу був значний в моїй околиці. Бо от наприклад, коли тільки один відділ, а саме 361 приєднав впродовж 1950 року 235 членів, то можна певно сказати, що і в інших відділах, котрі мають урядників здібних до цеї праці, організаційний рух поступає значно вперід. До цих здобутків причинились в першій мірі, наші нові іміґранти, що прибувають тисячами до Ню Йорку, та таки треба було когось, щоб до них пішов, вписав в члени, а при цьому був і готовий, в багатьох випадках, дати їм поміч у підшуканні помешкання, або і навіть дати фінансову підмогу. Та були випадки, що не зважаючи на те все, — приходилось по кількох місяцях згубити певну кількість з цих приєднаних членів. Тут треба піднести, що кожний місяць приносить поліпшення під цим оглядом, бо люде підробляються матеріяльно, та починають поправляти свою долю у вільній державі Америки. Є ще й інші недомагання, про котрі буду говорити, в бігу наших нарад.

Є ще одна, дуже болюча справа, тим більше прикра для мене, тому, що я вложив багато праці в неї в попередніх роках, а це справа нашої молоді. Молоді хлопці почали відходити масово до Армії, і ті, що мають патріотичних батьків в Союзі, остаються членами, але є багато таких, що все покидають. Як задержати цю молодь в Союзі, то це проблема, над якою нам усім треба добре застановитися.

Від конвенції, що відбулась в травні 1950 р., я мав тільки одне припоручення від головного предсідника, щоб полагодити непорозуміння, які зайшли у відділі 184. Це я сповнив 1-го липня 1950 р., із задовільним успіхом. У місяці серпні був я присутнім на зборах від. 204, на які мене запрошено для поради в їхнім 25.-літнім ювілею, що відбувся в осені 1950 року, і в якому мав я честь брати участь. Я співпрацював щиро з цими відділами, котрі від мене цього бажали, та брав теж активну участь у всіх народніх святах, та інших патріотичних імпрезах.

Звіт Гол. Радного У. Н. С. В. Дідика

Високоповажані урядники УНСоюзу!

Свій звіт починаю від минулої конвенції, це є за час від травня до грудня 1950 р. Хоч перед конвенцією писалося дуже багато в „Свободі" про потребу підвишки ціни за „Свободу", то по конвенції мені приходилось дуже часто пояснювати членам на зборах і поодиноко, чому треба було піднести ціну за часопис. Найбільше невдоволення виявляли деякі старші члени, що пережили всі реформи які були переведені в УНСоюзі.

Хоч як багато часу віддав я для УНСоюзу, протягом сімох місяців, то в звіті все те можна сказати кількома словами. В моїй місцевості не мав я ніяких спеціяльних завдань до виконання. Тому вважав за свій обов'язок, організувати нових членів, як рівнож закликав я теж відділових секретарів до цеї самої праці. Від конвенції до кінця року зорганізував я 52 члени, і розподілив їх до цих відділів: 94, 146, 175, 183 і 292.

На кількох підприємствах виступав я як представник УНСоюзу або як представник свого відділу, і кожну нагоду використовував на те, щоб поширювати добре ім'я і працю УНСоюзу, та закликати присутніх ставати в його ряди.

На цім кінчу свій короткий звіт, та бажаю, щоб наші наради вийшли на добро і розвиток УНСоюзу.

Звіт Гол. Радного М. Давискиби

Вельмишановний Головний Предсіднику, Члени Екзекутиви, Головна Контроля і Головні Радні УНСоюзу!

Передусім хочу скласти щиру подяку всім делеґатам і делеґаткам 22-гої Конвенції за це довіря, яке вони виявили до мене, вибираючи мене знову головним урядником нашої установи, — якою є УНСоюз. Тому я постановив, що буду далі працювати щиро і пильно для збільшення членства УНСоюзу.

Зараз по конвенції я переписався зі всіма відділами моєї округи та заохочував їх до праці, доказуючи, що праця для УНСоюзу ніколи не може бути скінчена, бо він завжди потребуватиме нових членів. А цих членів є тепер з кого організувати, бо маємо не тільки численну тут роджену молодь, але вже великий приплив нової іміграції. Всі вони повинні бути обезпечені в УНСоюзі, бо жодна асекураційна Компанія не може заступити їм своєї рідної організації, якою є УНСоюз для наших людей.

Дня 11. червня 1950, я був запрошений на збори від. 374 УНСоюзу в Бостоні. На цих зборах я виголосив відповідну промову, а опісля були різні запити, на які я давав належні пояснення.

Дня 18. червня 1950, в порозумінні з гол. касіером УНСоюзу, п. Р. Слободяном, я був приявний на святі від. 178 УНСоюзу в Менчестер, Ню Гемшер. Там передав я привіт від Головної Екзекутиви УНСоюзу, а опісля виголосив відповідну святочну промову.

По промові були запити, на які я давав відповіді головно про нові конвенційні ухвали, нові роди обезпечення, та про жертвенність Союзу для добра членів і української справи.

Дня 15. жовтня 1950 р., в порозумінні з гол. предсідником УНСоюзу, п. Д. Галичином, я був приявний на відділовім ювілейним святі від. 253 УНСоюзу в Лудлов, Масс. Підчас бенкету я виголосив промову про значіння УНСоюзу та його працю, зокрема ту працю, яку він виконав останніми роками супроти нової української іміґрації, і ту поміч, яку він дав новим іміґрантам в їх спровадженню до цеї країни. На просьбу святочного комітету я забирав теж слово про працю Українського Конґресового Комітету та про його фінансові потреби. По моїй промові переведено збірку на його цілі та засновано відділ УККомітету. При тій нагоді я полагодив також справу членів Сторожуків, яку було мені поручено Головною Екзекутивою УНСоюзу.

Дня 18. вересня 1950. я одержав листа від секретаря від. 84. УНСоюзу в справі виключення з членства одної членниці. У цій справі я негайно переписався з Гол. Предс. Д. Галичином, який полагодив справу задовільно для членниці.

Як секретар від. 238 УНСоюзу в Бостон, Масс., вкладаю я дуже багато праці для зросту цього відділу. При відділі є власна бібліотека, з котрої користають члени і не члени. — Відділ закупив всі видання в англійській мові про Україну, що їх видав УНСоюз, і завжди є між першими в місцевій громадській праці та жертвенности.

Очолюючи відділи Українського Допомогового і Українського Конґресового Комітету, я тимсамим віддаю багато праці теж і народній справі.

До мене, як головного радного УНСоюзу, відносились у різних справах відділові урядники і члени, а я давав їм завжди пораду, яка виходила на користь УНСоюзу. Тому в моїй окрузі панує взірцевий спокій і порядок, а це помагає кращому розвиткові нашої організації.

З нагоди цього-річного зібрання Головного Уряду УНСоюзу, складаю щиру подяку — Головній Екзекутиві УНСоюзу, поодиноким Членам, та всім відділовим урядникам і членам за щиру співпрацю зі мною для добра і слави УНСоюзу!

Звіт Гол. Радного Т. Шпікули

Поважані Пані і Панове Головні Урядники УНСоюзу!

Отсим подаю коротке звідомлення про мою діяльність, як головного урядника УНСоюзу, від XXII конвенції до кінця 1950 року.

Стараннням Окружного Комітету всіх відділів УНСоюзу, та зарядом Дому Відділів УНСоюзу в Шікаґо, відбулися такі імпрези: Дня 9. липня відбувся День УНСоюзу, а 31. грудня новорічна забава. Крім цього відбулись організаційні збори в днях 17 і 18 листопада. Референтом на обох зборах був гол. предс. УНСоюзу Д. Галичин. Його приявність виявилася дуже корисною для дальшого розвитку організації.

Я доложив багато труду і праці, щоб ті імпрези й організаційні збори були успішні та корисні. До того успіху причинились рівно ж гол. урядники, а це п. С. Куропась і п-ні А. Васильовська, а дальше відділові урядники та деякі союзовці з моєї округи. За їх працю належить їм подяка. Між мною і організатором п. Д. Білецьким була повна кооперація та співпраця. Він зорганізував впродовж 1950 року в Шікаґо 366 нових членів. Я сам зорганізував на протязі року 208 нових членів. Інші урядники й союзовці помогли зорганізувати решту, так, що впродовж 1950 року до від. 221, в якому я є секретарем, зорганізовано 702 члени.

Другий відділ, що збільшився в великому числі, це від. — 379.. За це належиться повне признання урядникам того відділу.

Організувати нових членів в Шікаґо тепер не є трудно. — Труднішим є тих членів придержати у відділах та в Союзі. Більша частина з них такі, що розуміють вповні ціль і значіння організації, та точно платять вкладки. Та є і такі, що легковажать собі це значіння.

Приходиться мені, як секретареві найбільшого тепер відділу УНСоюзу, виконувати багато праці. Та не зважаючи на те, я маю велике вдоволення, що УНСоюз побільшується чисельно в членстві, як також і в фінансах.

Вказаним і пожаданим є, — щоби в органі „Свобода" пояснювати роди обезпечень, та поміщувати більше статей про вагу і користи обезпечення для членів в УНСоюзі.

Брав я участь в багатьох зборах в справі помочі українським скитальцям, та в справі збирання Українського Народного датку, та можу ствердити, що вислід праці був добрий.

Я зібрав дол. 1,200 на Український Народний Фонд, та підписав на 29 родин завірення. Деякі вже приїхали, інші в дорозі, та прийдуть вкоротці.

Союзова родина в Шікаґо — впродовж 1950 року збільшилася около 1,500 членів. При кожній нагоді я дбав про добро і розвій УНСоюзу.

Звіт Гол. Радної Олени Штогрин

Пане Предсіднику, Головні Урядники УНСоюзу!

Зогляду на це, що у висліді минулої конвенції УНСоюзу, я остала одинокою урядничкою на филаделфійську округу, на мене спала більша відповідальність, ніж це було минулими роками. Тому мені приходиться посвячувати тепер для справ УНСоюзу дуже багато часу.

Перші поконвенційні збори відділових урядників, на яких я була приявна, відбулися 5. жовтня. На 5. листопада, в порозумінні з окр. урядом, — скликано знову збори урядників і делеґатів филаделфійської округи, якими я проводила. На цих зборах був гол. предсідник п. Д. Галичин. — Тоді, після перевірки організаційної активности наших відділів, намічено плян праці і методи розбудови нашої організації в филаделфійській окрузі. Між іншим рішено повести інформаційні авдиції про УНСоюз через радіо. З оцим я мала деякі труднощі, скликувала кількакратно наради і доперва вдалось мені зорганізувати таку програму. Я почала її минулої суботи.

В грудні 1950 р. я була на зборах від. 239., де виринули певні справи до полагодження.

Я вела переписку з відділовими урядниками в Честер, Па в цілі скликання там інформаційних ширших зборів, яких покищо не вдалось зреалізувати.

Я є в постійному контакті з організатором і відділовими секретарями, які виказують охоту до співпраці. Часто відбуваю з ними наради, де при взаїмній виміні думок і спостережень, виробляються певні напрямні нашої союзової праці.

Тому, що своєрідні обставини, що заіснували в Филаделфії, утруднюють працю, треба направду великих зусиль, щоб вона йшла вперід. При різних нагодах я запримітила, що організаційні відвідини по домах дають кращі висліди, коли УНСоюз є репрезентований двома особами. А що не всі секретарі можуть посвятити час на такі подорожі, я віддаю кілька вечорів майже кожного тижня, щоб помагати організаторові в його праці. — Підчас таких стріч з новими людьми, я старюся вказати заінтересованим на великі заслу-

ги УНСоюзу для української справи, та на його ролю у всіх ділянках громадського життя. І дійсно у багатьох випадках можна завважити, що УНСоюз набирає поваги і значіння між новими імігрантами, головно через „Свободу", яка є дуже важним чинником у зисканні членів для УНСоюзу. Тому правильно поступила минула конвенція, підвищуючи оплату на „Свободу", щоб вдержати її щоденником.

Тут я хотіла б зробити одну заввагу, а це: вже прийшлось мені натрапити на людей, які вписались до різних асекураційних компаній. І хоч ці компанії фінансово можуть бути в порядку, то все ж таки треба би сподіватися, що нові імігранти, які приїхали сюди виключно завдяки жертвенності своїх людей, повинні піддержувати в першій мірі свої інституції, такі, як УНСоюз.

Від конвенції до кінця року я сама або з організатором — придбала около 40 членів.

Я вела переписку з гол. Урядом в цілі засягнення порад в справах організаційних. Поприще я веду секретарство у від. 397, де є багато нових членів, які вимагають багато часу, — щоб їх вдержати. Також я є активною в іншій громадській праці.

Звіт Гол. Радної Анни Васильовської

Високоповажаний Пане Предсіднику, Головні Урядниці й Урядники!

Повертаючи з 22-гої Конвенції Українського Народного Союзу, я вже повертала не тільки з обов'язками члена УНСоюзу, але й обов'язками Головної Радної УНСоюзу. Я була свідома того, які важкі обов'язки на себе перебрала, але перебрала їх радо, бо знала, що свої зусилля витрачатиму для добра загально-української справи і союзового членства. — З титулу Головної Радної увійшла я до Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шікаґо, що дає мені кращі можливості бути в постійному контакті з українською громадою в Шикаґо.

Союзова Громада в Шікаґо влаштовує щороку День Українського Народного Союзу з різноманітною програмою. І цього року його влаштовано. Як головна Радна я ввійшла до його організаційного комітету й брала активну участь у його підготовці. Зокрема треба було спопуляризувати його не тільки серед того членства, що живе в більших скупченнях у Шікаґо, але й серед розпорошеного членства УНСоюзу і українського загалу в околиці Шікаґо взагалі. Для цього об'їхала я деякі позашікаґовські осередки, зокрема Калумет Сіті, Ілл, Геммонд та Іст Шікаґо, Індіяна. Особиста зустріч Головних Урядників УНСоюзу збільш віддаленими відділами УНСоюзу завжди має корисні наслідки, якщо Головні Урядники відповідно поступають на місцях, при зустрічах з урядниками і членством відділів. Моє особисте запрошення тих відділів до участи в Союзовім Дні, що відбувся 9. липня 1950 р. увінчалося повним успіхом.

Промовляючи кількакратно через радіо у справі Союзового Дня, я мала можливість поінформувати широкі круги українських слухачів радієвих українських програм, про значення існування та про діяльність УНСоюзу, а зокрема підкреслити той кольосальний вклад, що його зробив УНСоюз для посунення Української Справи вперед. Очевидно, говорила я теж про ті великі вигоди, що їх дає УНСоюз своїм членам під асекураційним оглядом.

Наш Союзовий День дає нам нагоду зустрінутися з широкими масами українського загалу міста Шікаґо й околиці й заінтересувати їх справами УНСоюзу, провести приємно час серед природи в українському товаристві, а що найважливіше, на що багато зацікавлених — нетерпеливо жде що року, вибрати рік-річно Королеву УНСоюзу на терен Шікаґо й околиці.

Коли в листопаді минулого року загостив до нас, до Шікаґо, Гол. Предсідник УНСоюзу — п. Д. Галичин, мені було доручено зайнятися справою підготови і проведення — прийняття, тобто підготовити скромну вечерю для Головного Предсідника, Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шікаґо, Головних Урядників, що перебувають в Шікаґо, та для відділових союзових працівників. Відтак відбулися чергового дня Організаційні Збори УНСоюзу, на яких головним промовцем був Головний Предсідник. Як це, свого часу було проголошено в „Свободі", мене покликано було до слова також.

Працюючи у від. 221, ми влаштували були в листопаді м. р. баль, з якого дохід — призначено й переслано на Український Народний Фонд при Українському Конґресовому Комітеті. Отже союзовці в Шікаґо працюють не тільки для добра своїх членів, але і для добра загально - української справи.

Заходами Відділів УНСоюзу, в Шікаґо відбулися дві гарні імпрези, а саме: зустріч календарного Нового Року, як також український традиційний Маланчин Вечір.

Як Головна Радна УНСоюзу, була я запрошувана і брала участь в імпрезах, що їх влаштовували відділи чч.: 379 і 106.

Як усім відомо, Український Переселенчий Пункт в Шікаґо був і надалі залишається одним із найбільших у цілій Америці. І тут наші союзовці — вкладають багато праці, бо він міститься в приміщенні Дому Відділів УНСоюзу. Працюючи в тій ділянці, я мала нагоду познайомитися з новоприбулими українцями. Вони мали до мене багато прохань і я в кожному випадку старалася полагодити їх справи, помагала знаходити для них помешкання, виповняла для них різні аплікації і т. п. Ця зустріч давала мені можливість зазнайомити їх з ідеями УНСоюзу та вписувати їх в члени і мушу признатися, що це завдання — вдалося мені виконати, бо дотепер записала я біля 100 нових членів.

Слід відмітити, що на терені Шікаґо панує повна згода, повна гармонія серед Головних Урядників УНСоюзу, — якщо йдеться про полагоджування різних справ з Відділами. А, крім мене на терені Шікаґо живуть ще два члени Головного Уряду УНСоюзу, а саме Головний Контрольор — Степан Куропась і Головний Радний — Тарас Шпікула, і хочу тут підкреслити, що між нами існує якнайтісніша співпраця в Союзових справах.

Звіт Гол. Радн. У. Н. С. В. Гузара

Shortly after the 22nd Convention of the Ukrainian National Association, the local members of the U. N. A. complained about the lateness in delivery of the — *Svoboda*. On July 21, 1950 I visited the Rochester branch of the United States Post Office and related the problem to the Superintendent of Mails. On July 29, 1950 I received a letter from the Postmaster in Rochester, explaining the situation from their standpoint. I was able to reach all members and explained the distribution of the *Svoboda* in Rochester to them.

During the Summer months I attended many affairs held by different branches such as Picnics of Branches 217 and 36.

At the Ukrainian Youth League of North America Convention in New York City, I was approached by Mr. Herman with a matter of some misunderstanding between the members in two different U. N. A. branches. Upon further investigation, I was able to settle the problem without too much confusion.

On October 22, 1950 the Secretary from Branch 39 in Syracuse invited me to attend its 50th Anniversary celebration. I spoke briefly in English to the Youth and Dr. Luke Myshuha spoke in Ukrainian.

I have approached the officers of Branch 269 about reorganization and reactivation of their group. It seems that with further encouragement and help there is likelyhood that this branch will be stimulated to active work.

When the only youth Branch, of the U. N. A. in Rochester, — Branch 226 held its meeting *on* March 11, 1951 I was invited to advise and help them in the discussion on their merger with another branch, and the members hope to settle this question at their next meeting.

During the past few months I have tried to contact the officers of the various U. N. A. branches in Rochester about increasing their membership. Thus far with everyone becoming membership-conscious and alerted to increased activity, I feel that we are taking one step forward in making the U. N. A. in Rochester a working and thriving force.

This concludes my report of activities from July 1950.

Звіт Гол. Редактора „Свободи" Д-ра Л. Мишуги

„Свобода" не була в минулому і не є сьогодні „одною з українських газет" в Америці. Так зложилося життя американських українців, що „Свободі" приходилось відігравати від появи першого її числа важливу ролю суспільного побудника, організатора і репрезентанта. Наше громадянство звикло у всіх народних справах — глядіти на „Свободу" не тільки як на газету в розумінню американського читача, але як на установу, яка має давати зараду на різні наші народні, політично-суспільні, культурні, а то й церковні недомагання, та яка повинна мати готову відповідь на всі наші складні, а часом ще й дуже наболілі питання нашого внутрішнього життя в Америці, чи українського життя взагалі. Річ ясна, що цього всього „Свобода" ніколи не могла виконати задовільно вже тому, що не мала ніколи тільки інтелектуальних сил, скільки треба було б мати, для виконання такого великого завдання, ні не мала теж матеріяльних засобів, щоб поставити її на тій висоті, на якій вона повинна б бути. Громадянство просто ставило вимоги до „Свободи" і раділо, якщо вона давала собі з тим усім якось раду, але грошей на репрезентативне вивінування рідної й передової своєї газети ніколи не давало. Такий стан існує вже 59 років, себто від 1893 року до нинішнього дня, не зважаючи на ухвалу останньої XX-гої Конвенції УНСоюзу, яка передплату на „Свободу" дещо підвищила. Бо ж ця підвишка властиво тільки врятувала на якийсь час дальше існування „Свободи" як щоденника, але не дала змоги побільшити його розмір й поліпшити його зміст до такої міри, щоб це могло вдоволити багатьох наших читачів, що ставлять до „Свободи" — і то цілком слушно — щораз нові домагання в справі її поліпшення.

„Свобода" на громадсько-ідейній службі

В звітовому часі „Свобода" продовжувала та намагалася поширити і поглибити рямці і зміст тої самої праці і на тих самих ідейно-громадських заложеннях та в тих самих ідейно-громадських цілях, що були з'ясовані і однодушно одобрені 22-гою конвенцією Українського Народного Союзу в Клівленді. Редакція насамперед докладала багато зусиль, щоби задержати і виправдати за „Свободою" присвоєну їй широким читацьким загалом зобов'язуючу назву вільної трибуни вільного українського слова.

До важливіших програмово-політичних проблем, з якими Редакції „Свободи" доводилось в звітовому часі мати до діла і їх розв'язувати, належали головно від давна вже наболілі питання внутрішньо-українського порядку. В закордонно-політичних справах Редакція могла тільки з вдовіллям спостерігати, як американська і міжнародна преса почала щойно тепер підхоплювати і вступати на ту саму ідейну лінію, по якій „Свобода" непохитно йде, можна б сказати, від самого початку її існування. — Цею лінією є ніщо інше, як тільки практичне застосування в щоденній політиці тих великих ідеалів волі, справедливости і демократії для всіх, що лягли в основу американської Декляраціі Незалежности і Конституції, та без яких не може бути тривкого миру в світі. Боротьба проти червоного московського фашизму, — як найбільшої перешкоди до здійснення тих ідеалів, мусить бути на першому місці в змаганні до них.

Цілий ряд нових і складних проблем виникло в звітовому часі у внутрішньо-українських справах, або щонайменше так могло б здаватися. В звітовому часі нам нераз доводилося почути особисто або прочитати в надісланих листах, що „Свобода", мовляв, „цілком перейшла" на мельниківський, бандерівський, угаверівський, соціялістичний або будь-який інший „бік", залежно від того, хто, з яких причин та в яких цілях ці твердження висловлював. Це теж не було нічим новим в нашій редакційній практиці, бо подібні „закиди" нам доводилося зустрічати і раніше. Але це тільки переконує, що „Свобода" справді і під кожним оглядом є тою вільною трибуною вільного українського слова, що вона непохитно і вірно служить інтересам цілої української спільноти, а не поодиноким її групам чи людям. І це є власне „лінія" „Свободи", це, добро цілої української спільноти і української визвольної справи, є для нашої редакції тим категоричним імперативом, якому ми підпорядковуємо все інше. Достатню кількість доказів на це твердження подибаєте в кожному виданні „Свободи".

З-поміж цих — загальних принципів нашої Редакції, ми бажали б на цьому місці виріжнити кілька окремих конкретних справ, що в звітовому часі були центром уваги українського загалу та почали ставати предметом великого зацікавлення теж міжнародних кол, головно американських. Маємо на думці: Український Визвольний Рух, Українську Національну Раду, УҐВР та зв'язані з цим проблеми української репрезентації і оборони української справи на міжнародному терені.

Український Визвольний Рух, як такий, є суттю і змістом української політики, як визволення українського народу та відновлення справді незалежної, демократичної Соборної Української Держави є її ціллю. Цей визвольний рух ми розуміємо як суцільне змагання українського народу до волі і незалежности на всіх ділянках суспільного життя, від збройної повстанської боротьби починаючи, а на щоденному житті кінчаючи. В цьому мусить бути встановлений відповідний порядок важливости, чим теж диктується наша увага одній чи другій ділянці. — Збройна боротьба, ідейно-політичне вироблення, культурна розбудова, поширення української правди в світі, збереження і розбудова українського стану посідання — все це ділянки того самого визвольного фронту, і так ми до них ставимося.

Ми глибоко переконані, що першою передумовою успіху українських сил, що в нас нема ані одної сили зайвої, що жадна українська група не двигне тягару української боротьби сама тільки на своїх плечах, але що її цілком певно можуть двигнути всі разом. І тому ми ставимо справу об'єднання українських сил на першому місці.

З цього виникає проблема центральної української репрезентації. На цю тему записано багато сторінок „Свободи" в звітовому часі. В цьому випадку ми обстоюємо в обставинах якнайбільш можливе застосування демократичних принципів. Отже, не реклямовані особисті чи групові заслуги, не реклямована спроможність, не демагогічні твердження, і більше чи менше крилаті фрази, але переконливо виявлена воля більшости, цей демократичний правопорядок, в кожночасних обставинах якнайбільш можливий.

З тих міркувань, ми піддержуємо Український Державний Центр з його Українською Національною Радою та її Виконним Органом. Ми далекі від того, щоб їх ідеалізувати та вважати завершенням навіть українських можливостей в теперішніх обставинах. Навпаки, ми кожночасно підкреслюємо, що цю інституцію ми вважаємо радше першим кроком до розв'язки складної проблематики української репрезентації на міжнародному терені, як і легально-правної точки опертя в суцільних українських визвольних змаганнях, але стоячи на такому становищі, ми аж ніяк не нехтуємо факту існування і дії інших українських сил та репрезентацій, зокрема Української Головної Визвольної Ради, — признаного великою частиною української громадськости політичного керівника української визвольної боротьби на Батьківщині. Ми рішучо обстоюємо необхідність зведення всіх тих сил, включно з усіми націоналістами, ліберaлами, соціялістами, гетьманцями і тільки за виїмком комуністів — до спільного знаменика одного Державного Центру на вигнанні, що був би виразником українських змагань аж доки український нарід на своїй землі не матиме можности встановити по своїй вільній волі своєї нової законної влади.

Ми свідомі всіх труднощів в цьому змаганні до одної репрезентації. Але ми переконані, що немає досить складної і трудної справи, якої не можна б розв'язати і полагодити між чесними і мудрими людьми. Глибокий патріотизм, гіркий досвід розбрату в минулому та грізне сучасне повинні допомогти перемогти всі труднощі, які можуть бути тільки другого порядку в порівнянні з невідкличною потребою єдности. Ясно, що цього жадна група не сміє надуживати та шантажувати інших неоправданими або недоречними вимогами.

В цьому напрямку були статті і коментарі „Свободи" в звітовому часі. З цих міркувань ми віддали окрему увагу „Зверненню Воюючої України", героїчній смерти командантa УПА ген. Чупринки-Шухевича, ми віддали місце в — „Свободі" голові Проводу ОУН полк. Мельникові, членові Президії УГВР о. д-рові Гриньохові, ми віддаємо його чільним представникам всіх українських угрупувань, ми передаємо їх голоси з інших газет, вдержуючи це все в рямках того, що ми вважаємо добром української справи в найширшому розумінні.

Дещо з порушуваних „Свободою" справ

Характеризуючи загально працю Редакції „Свободи" в звітовому часі, хочемо згадати окремо кількома словами хоч деякі справи нашого щоденного громадського життя, що їм віддавано окрему увагу.

Вже під час та після конвенції „Свобода" вела інтенсивну кампанію в справі організування вакаційних осель для нашої дітвори і молоді. — При цьому зверталося окрему увагу на необхідність зустрічі та спільної праці і забави місцевої молоді з новоприбулою. Цю акцію у відповідних формах та з кожночасних нагод і без них продовжувано — протягом цілого року.

Пригадуємо, що на довго перед осіннім нашим громадським сезоном, „Свобода" видвигнула цілий ряд різних проблем для впорядкування нашого громадського життя, для двигнення його на вищий культурний рівень та на його максимальну активізацію, підкреслюючи, що ті всі національні свята чи імпрези треба вести під кутом єдности і співпраці усіми українцями.

Редакція „Свободи" кожночасно уважно слідкувала та інформувала про всі законні зобов'язання наших людей, особливо в зв'язку з підготовкою оборони Америки, як теж про всі можливості і нагоди чи то набути відповідне знання, чи здобути кращу позицію.

Листопадові Роковини, зв'язану з Різдв'яними святами Коляду, річниці Державности і Злуки, Шевченківські Роковини, як теж всі красві американські свята були не тільки відповідно відмічені в „Свободі" окремими статтями а то й збільшеним об'ємом, але їх попереджувано відповідною кампанією, пригадуючи зв'язані з цим традиції та відповідно їх насвітлюючи.

Рахуючись з новими обставинами, що повстали з приїздом великої кількости нової іміґрації, ми завжди радо віддавали місце її проблемам, — дбайливо їх розглядаючи.

Головну увагу в усіх цих — „кампаніях" Редакція „Свободи" традиційно віддавала нашим центральним репрезентаціям: Українському Конґресовому Комітетові та Злученому Українському Допомоговому Комітетові і їх праці. В цьому на одному з перших місць була введена в минулому році нова форма нашої громадсько-фінансової бази — Український Народний Фонд. В гуманітарній акції — на першому місці була незавершена ще переселенча справа.

Редакція, технічні справи

В звітовому часі Редакція — „Свободи" працювала в незміненому складі. Проте, в тому ж часі здобуто цілий ряд нових, високовартісних і відданих співробітників. З приємністю стверджуємо, що власне в тому часі знову виявили свою готовість співробітничати та поміщувати на сторінках „Свободи" навіть і ті, головно з-поміж новоприбулих, що початково ставились до неї з пересудами і застереженнями.

Цілий ряд змін, доповнень і поліпшень введено в „Свободі" в звітовому часі теж і під технічним оглядом. Ми намагались знайти для зовнішнього вигляду щоденника таку форму, що з одного боку відзеркалювала б її традиційний консерватизм, а з другого відповідала всім, можливим в наших обставинах модерним вимогам редагування газети. Ми насамперед намагалися відповісти основній вимозі газетної техніки ,іменно, щоб на якнайменшому місці могти подати якнайбільше матеріялу. В звітовому часі ми вже в цілости на збитий шрифт (т. зв. десятку), частину матеріялів подаємо теж вісімкою, ввели короткі вісті „зі світу" і „з Америки", змінили на більш ,економічну' форму розклад матеріялів на першій сторінці та форму заголовків. Цими змінами ми збільшили об'єм газети щодо змісту, не збільшуючи її величини як такої, щонайменше на одну четверту частину цілости. Все це, звичайно, зроблено майже виключно коштом збільшення нашої власної редакційної праці, бо газета збільшилась, а Редакція залишилась така сама і на один рік постарівшись.

„Свобода" і У. Н. Союз

В усій нашій редакційній праці ми на хвилину не забували, що „Свобода" і У. Н. Союз це одна нерозривна цілість та що зріст У. Н. Союзу є одночасно посиленням тої ідейної праці, яку „Свобода" веде й пропаґує. Можемо навіть твердити, що великий зріст Союзу в членстві за останні роки є до певної міри теж і випливом цього, що нова іміґрація знаходить в органі Союзу, в „Свободі", свій рідний часопис, що є близький найглибшим почуванням її серця.

При цьому згадаємо, що редакція теж підготовила Календар УНСоюзу на 1951 рік, який являється дальшим вкладом у ту культурну працю, яку наша організація виконувала від самих початків свого існування.

Американські проблеми

В „Свободі" обговорюємо постійно теж і найважніші проблеми суто американські, що відносяться до того, що діється в Конґресі, робітничих юніях, школах і т. п. Писали ми про це в такий спосіб, що брали під увагу, що маємо поважне число нових читачів, ще не так добре обзнайомлених з американськими установами та тими питаннями, які їм приходиться розв'язувати та які — мимоходом кажучи — стоятимуть теж у багатьох випадках і перед українським проводом у вільній та демократичній українській державі.

В справі усунення недомагань і поліпшення газети

Розглядаючи і характеризуючи діяльність редакції „Свободи" в звітовому часі, ми бажали б рівночасно звернути увагу на деякі її найнеобхідніші потреби в найближчому майбутньому, щоб могти відповісти тим завданням, які — „Свобода" перебрала і тим вимогам, які до неї ставить український загал. Не треба аж занадто уважного читача, щоб могти ствердити, що впродовж останніх років перейшла „Свобода" цілий ряд змін, що в її форму і зміст введено цілий ряд поліпшень і вдосконалень, які щонайменше могли б свідчити про добру волю і зусилля редакції „Свободи" надати газеті такого вигляду і заповнити її таким змістом, як цього вимагає становище репрезентативного українського органу в світі.

Редакція „Свободи", можливо, краще за всіх знає ще ті чималі недомагання щоденника під кожним оглядом. Ми хотіли б і можемо ці недомагання усунути, але цього вже не можна зробити без найнеобхіднішої допомоги. Всі дотеперішні поліпшення зроблено — майже виключно самим тільки додатковим трудом Редакції. Але дальший розвиток „Свободи" вимагає вже додаткових сил і додаткових фондів, що було б цілком логічне після піднесення ціни за „Свободу" на минулій конвенції.

Наші рекомендації щодо дальшого розвитку „Свободи" на найближчу мету такі:

1. Дальше поширення кола співробітників, бо тільки це може забезпечити щоденникові постійний доплив всебічних і різноманітних матеріялів.

2. Добір і призначення представників - кореспондентів — „Свободи" в поодиноких наших більших громадах, як: Шікаґо, Дітройт, Питсбурґ, Филаделфія, Рачестер та інші, як теж одного представника в Канаді. Їх завданням було б з одного боку репрезентувати „Свободу" в цих громадах, а з другого забезпечувати редакцію періодично сконденсованими інформаціями про всі прояви місцевого громадського життя. Для них був би опрацьований окремий правильник, згідно з яким вони виконували б свої обов'язки. Рівночасно в щоденнику була б введена окрема нова форма вісток і повідомлень з громад, що давали б — синтетичний образ цілости нашого життя, його проявів і розвитку. Цю справу ми вважаємо за найбільш конечну і найбільш пекучу.

3. Поробити заходи для видавання при „Свободі" окремого літературно-мистецького — недільного числа, очевидно з окремою передплатою.

4. Обов'язково відновити поступово Видавництво книжок при „Свободі", що дало б редакції можність забезпечувати щоденник кожночасно високовартісними фейлетонами, які опісля появлялися б окремими книжками та заповнювали б дуже під цим оглядом велику прогалину в нашому житті.

5. Поліпшити документально - ілюстраційний матеріял в „Свободі" насамперед з українського життя.

6. Задержуючи дотеперішню величину щоденника, можна його ще дальше збільшити і поліпшити його форму, вводячи вісім колонок замість теперішніх сім на сторінці та зменшуючи маргінес.

7. Маємо пропозицію від одного з наших мистців, щоб містити комікс-картуни.

Це тільки ті важливі та найпекучіші потреби „Свободи" на найближчу мету. А їх в загальному є далеко більше. Щоб могти їх бодай частинно виконати, необхідно:

1. Призначити на редакційні цілі більші фонди.

2. Збільшити склад редакції ще бодай одною допоміжною силою.

3. Дати членам редакції можність частіше входити в особистий контакт з поодинокими, теж віддаленими нашими громадами, бо тільки в той спосіб редактор може бути постійно в курсі всіх наших справ та дати їм відповідне насвітлення в газеті.

З дотеперішнього досвіду знаємо, що кожний вклад в — „Свободу" повертається стократними користями для Українського Народного Союзу та цілого нашого суспільного життя. Вклад в „Свободу" є чи не найбільш поплатною інвестицією ніколи не проминаючої вартости і значення. Це головно тепер, як з приїздом великої кількости нової іміґрації, заіснували нові можливости, але й нові вимоги та потреби, що ще тільки збільшуться теперішнім загальним положенням в світі та тенденціями його дальшого розвитку.

Ці наші рекомендації і пропозиції не є припадкові і доривочні. Вони є результатом наших довгих спостережень та глибокої і основної застанови над тим, що ще треба і що можна зробити, щоби „Свобода", як орган Українського Народного Союзу могла виконати свою велику місію для добра нашого народу і нашої організації.

„Свобода" і „Юкрейнієн Віклі"

Досі так бувало, що звіт редакції „Свободи", в склад якої входять, крім мене, д-р Семен Демидчук та п. Антін Драган, обіймав теж обширніший звіт і за „Юкрейнієн Віклі", редактором якої є п. Степан Шумейко. Одначе цього року буде ще додатковий звіт п. Степана Шумейка з редагування анґлійського додатку „Свободи", щоб таким чином дати Головним Урядникам кращу нагоду окремо обговорити оце видавництво з Союзового боку, бо молодечий Відділ не дописує і нові тут роджені члени не вступають у відповідному числі, а теж ізза тої великої ваги, яке воно повинно відігравати в сучасну пору, як з боку заціклавлювання нашої тут родженої молоді нашим життям і нашою організацією, так і тому, що завданням „Юкрейнієн Віклі" є давати кожного тижня в англійській мові щораз свіжі матеріяли про український нарід та його боротьбу з комуністичним варварством, а що особливо важно знати сьогодні усій нашій молоді, бо вона вже навіть кров проливає в боротьбі з тим самим ворогом у Кореї.

Призне відношення і подяка

Звіт цей не можна закінчити не згадуючи з подякою надзвичайно прихильного та вибачливого відношення нашого громадянства, в першу чергу членства УНСоюзу та передплатників, до різних недомагань у газеті, та їх щирих порад, змагаючи до усунення недомагань та поліпшення газети. Зокрема дякуємо тим, що надсилали нам матеріяли для урізнороднення змісту газети, не вимагаючи ніякої за це грошевої рекомпензати, а теж дякуємо тим, що ми їм не могли заплатити за співпрацю в такий спосіб, як би хотіли.

Вкінці дякуємо Екзекутиві та Головному Урядові за щире попертя і співпрацю з проханням повзяти на цьогорічних нарадах Головного Уряду УНС дальші кроки для скріплення цеї духово-ідейної кріпости, якою тут завжди була „Свобода" та якою повинна остатись.

(Закінчення буде)